

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
ІНСТИТУТ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА
КАФЕДРА РЕЖИСУРИ ТА АКТОРСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ІМЕНІ
НАРОДНОЇ АРТИСТКИ УКРАЇНИ ЛАРИСИ ХОРОЛЕЦЬ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

з науково-педагогічної роботи

Людмила СТЕПАНЕНКО

«30» серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СТУДІЯ ТЕАТРАЛІЗОВАНИХ ВИДОВИЩ:
ВИДОВИЩА ТА МАСОВІ СВЯТА, РЕЖИСУРА ВУЛИЧНИХ
ВИДОВИЩ, РЕЖИСУРА ЦИРКОВИХ ПРОГРАМ

для здобувачів вищої освіти

Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	026 «Сценічне мистецтво»
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	«Режисура»
Спеціалізація	 (за наявності)
Вид дисципліни	обов'язкова
Форма навчання	денна, заочна
Навчальний рік	2023/2024
Кількість кредитів ECTS	7/210
Мова викладання, навчання й оцінювання	українська
Форма підсумкового контролю	екзамен

Викладачі: Погребняк Галина Петрівна, Матушенко Валерій Борисович,
Грінберг Ігор Григорович

Пролонгація за рішенням науково-методичної ради НАКККиМ

УДК 792.027(075.8)

Розробники:

МАТУШЕНКО Валерій Борисович, професор НАКККіМ, доктор філософії, кандидат культурології, професор кафедри режисури та акторської майстерності імені народної артистки України Лариси Хоролець, Заслужений працівник культури України.

ПОГРЕБНЯК Галина Петрівна, доктор мистецтвознавства, професор НАКККіМ, професор кафедри режисури та акторської майстерності ім. народної артистки України Лариси Хоролець.

ГРІНБЕРГ Ігор Григорович, доцент кафедри режисури та акторської майстерності ім. народної артистки України Лариси Хоролець.

Модулі 1–2 є розділом «Режисура вуличних видовищ»

(розробник – Матушенко В. Б.);

Модулі 3–4 є розділом «Режисура циркових програм»

(розробник – Грінберг І. Г.);

Модулі 5–7 є розділом «Видовища та масові свята»

(розробник – Погребняк Г. П.).

ПОГОДЖЕНО:

Директор інституту сучасного мистецтва

ЗАТВЕРДЖЕНО:

В.о. зав. кафедри режисури та акторської майстерності імені Народної артистки України Лариси Хоролець

Михайло
КУЛИНЯК

Віктор
ГИРИЧ

Протокол № 11 від «30» червня 2023 р. Протокол № 9 від «7» березня 2023 р.

Погоджено з гарантом освітньої програми «Режисура»

Гарант освітньої програми Валерій МАТУШЕНКО

Схвалено науково-методичною радою Академії

Протокол № 6 від «28» серпня 2023 р.

Голова науково-методичної ради Людмила СТЕПАНЕНКО

© Матушенко В.Б., Погребняк Г.П.,
Грінберг І.Г., 2023
© НАКККіМ, 2023

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація (опис) навчальної дисципліни (у т. ч. міждисциплінарні зв'язки).

Навчальна дисципліна «Студія театралізованих видовищ» складається з трьох розділів: 1) Видовища та масові свята; 2) Режисура вуличних видовищ; 3) Режисура циркових програм, передбачена ОПП «Режисура», спеціальності 026 «Сценічне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня. Відповідно до навчального плану навчальна дисципліна є обов'язковою, професійно формуючою і вивчається здобувачами вищої освіти на третьому курсі (у п'ятому та шостому семестрах). Формою підсумкового контролю є екзамен. Програма дисципліни містить тематику лекційних, практичних занять, модульного контролю та самостійної роботи. Дисципліна передбачає опанування знаннями щодо процесу виникнення та розвитку професії режисури і формування професійно-методичної компетентності майбутнього режисера театралізованих видовищ і свят.

Навчальна дисципліна «Студія театралізованих видовищ» має міждисциплінарні зв'язки з такими освітніми компонентами, як «Студія режисури», «Основи акторської майстерності і режисури», «Майстерність актора», «Студія сценографії» та ін.

2. Мета дисципліни – ознайомити здобувачів з теоретичними та практичними компетентностями мистецтва режисури, розуміння її ролі в розвитку сценічного мистецтва взагалі та у створенні масово-розважальних програм, вуличного видовища, режисури циркових програм, а також в послідовному, систематичному та комплексному засвоєнні здобувачами знань щодо процесу зародження та розвитку видовищ і масових свят, змісту, художньої форми, основних організаційних засад та структури масових свят у різні історичні епохи, сучасного стану світової видовищної культури та формування вмінь щодо використання історичного досвіду створення масових свят і видовищ у практичній діяльності.

3.1. Завдання розділу «Режисура вуличних видовищ» :

- викласти цілісну та логічно-послідовну систему знань про систему підготовки режисерів масово-розважальних програм і вуличних видовищ;
- проаналізувати появу мистецтва професії режисера з історії античних часів до сучасного періоду;
- розглянути тенденції розвитку світового та українського мистецтва режисури;
- ознайомлення з творчістю видатних режисерів масових свят і розважальних програм;
- засвоєння основних режисерських термінів, знань, принципів з режисури масово-розважальних програм і свят;
- визначити важливу роль режисури вуличних видовищ та масово-розважальних програм і свят та її еволюційний процес у теорії та практиці сучасної культури;
- розкрити особливості співпраці режисера з основними творчими помічниками;

- навчити володіти базовими знаннями про три важливих етапи режисерського мистецтва;
- зробити постановку масово-розважальної програми вуличного заходу (народного свята, традиції, шоу-програми, концерту тощо).

3.2. Завдання розділу «Режисура циркових програм» :

- засвоєння здобувачами теоретичних основ із режисури циркових програм, а також набуття фахових умінь і навичок, спеціальних здібностей:
 - художньо-образного мислення;
 - конкретності режисерського бачення;
 - емоційно-образного рішення;
 - педагогічних і організаторських ;
 - організації творчого процесу інших;
 - знання законів мізансценування, організації манежного простору при постановці циркових програм;

3.3. Завдання розділу : «Видовища та масові свята» :

- надати здобувачам теоретичних знань з історії появи видовищ і масових свят;
- ознайомити з основними прийомами та методами активізації глядачів;
- ознайомити з методикою проведення масових свят та ігор;
- поглибити знання про форми, жанрове та видове розмаїття масового свята;
- ознайомити з етико-естетичними аспектами масового дійства, його соціально-психологічними механізмами та сформулювати вміння застосовувати їх у практичній діяльності;
- оволодіння здобувачами вищої освіти навичками проведення ігор під час масових свят, розважальних і шоу-програм;
- ознайомити студентів із засобами ідейно-емоційного впливу масового свята та навчити їх творчо використовувати в майбутній професійній діяльності;
- навчити здобувачів творчо використовувати історичний досвід створення масових свят і видовищ у майбутній професійній діяльності.

4. Компетентності, яких набуває здобувач при вивченні дисципліни відповідно до освітньої програми ОПП «Режисура»:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК7. Здатність працювати в команді.

ЗК8. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.

СК2. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.

СК3. Здатність до ефективної діяльності у колективі в процесі створення сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.

СК4. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору.

СК5. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.

СК6. Здатність до оперування специфічною системою виразних засобів при створенні та виробництві сценічного твору.

СК7. Здатність до розуміння та оцінювання актуальних культурно-мистецьких процесів.

СК8. Здатність оперувати новітніми інформаційними й цифровими технологіями в процесі реалізації художньої ідеї, осмислення та популяризації творчого продукту.

СК9. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї та твору із зовнішнім контекстом.

СК10. Здатність до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових складних ідей у творчо-виробничій сценічній діяльності.

СК11. Здатність до спілкування з широкою професійною та науковою спільнотою та громадськістю з питань сценічного мистецтва та виробництва, до взаємодії із представниками інших творчих професій.

СК12. Здатність передавати знання про сценічне мистецтво та практичний досвід фахівцям і нефахівцям.

СК13. Здатність розробляти і реалізовувати просвітницькі проекти з метою популяризації сценічного мистецтва в широких верствах суспільства, в тому числі і з використанням можливостей театральної преси, телебачення, Інтернету.

СК14. Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.

СК15. Здатність вільно орієнтуватися у напрямках, стилях, жанрах та видах сценічного мистецтва, творчій спадщині видатних майстрів.

СК16. Здатність враховувати етичні засади професійної діяльності.

СК17. Здатність враховувати економічні, організаційні та правові аспекти професійної діяльності.

СК18. Впроваджувати інноваційні ідеї для створення актуальних соціокультурних товарів і послуг з урахуванням тенденцій розвитку креативних індустрій.

5. Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Визначати взаємозв'язок цінностей громадянського суспільства із засадами розвитку сфери культури й мистецтва в Україні.

ПРН2. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва.

ПРН3. Вільно спілкуватися з професійних питань державною та іноземною мовами усно і письмово.

ПРН4. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.

ПРН5. Застосовувати сучасні цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення до розв'язання відповідних задач професійної діяльності у сфері сценічного мистецтва.

ПРН6. Аналізувати проблемні ситуації й приймати обґрунтовані рішення для їх розв'язання.

ПРН7. Генерувати та концептуалізувати художню ідею та твір.

ПРН8. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки.

ПРН9. Співвідносити мистецькі ідеї та твори із соціальним, культурним та історичним контекстом для глибшого їх розуміння.

ПРН10. Обирати оптимальні художньо-виражальні та технічні засоби відтворення креативного задуму при реалізації сценічного твору (проекту).

ПРН11. Розуміти сценічне мистецтво як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру та перформативних мистецтв.

ПРН12. Організовувати, планувати та провадити театральну-педагогічну діяльність.

ПРН13. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру, літератури, образотворчого мистецтва, музики, кіно; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.

ПРН14. Самостійно ідентифікувати напрями та концепції сценічного мистецтва у контексті сучасного художнього життя.

ПРН15. Аналізувати та оцінювати досягнення художньої культури, твори літератури та мистецтва з урахуванням історичного контексту. Здійснювати аргументований критичний аналіз творів сценічного мистецтва. Виявляти тенденції розвитку сучасного мистецько-художнього процесу.

ПРН16. Визначати творчі можливості та перспективи особистого розвитку, здійснювати психологічну саморегуляцію.

ПРН17. Аналізувати та враховувати естетичні запити глядачів.

ПРН18. Знати основні закони психології творчості.

ПРН19. Управляти складною професійною діяльністю у сфері сценічного мистецтва з урахуванням правових, економічних та етичних аспектів.

ПРН20. Організовувати та керувати професійним розвитком осіб і груп, розробляти та реалізовувати творчі проекти.

ПРН21. Презентувати результати професійної діяльності та проектів у сфері сценічного мистецтва, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, аргументацію та власний досвід.

ПРН22. Виявляти, генерувати і впроваджувати креативні ідеї в професійну діяльність.

1. Програма навчальної дисципліни «Студія театралізованих видовищ» складається із семи модулів:

1. Загальна методика підготовки концертів та масово-розважальних програм і свят

2. Режисура проведення фестивалів, конкурсів, концертів, масово-розважальних і шоу-програм

3. Теоретичні засади роботи режисера цирку

4. Театралізація цирку – головна тенденція режисури циркової вистави

5. Формування видовищ і масових свят

6. Видовища і свята в період XIII – початку XX століття

7. Видовища та масові свята в Україні та світі

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (денна форма навчання)

№ з/п	Назва розділу і теми	кількість годин						
		денна форма						
		усього	у тому числі					
лек	сем		пр	лаб	інд	м.к.	с.р.	
5 семестр								
МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНА МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ КОНЦЕРТІВ ТА МАСОВО-РОЗВАЖАЛЬНИХ ПРОГРАМ І СВЯТ								
1.1	Загальна методика підготовки концертів	12	2		4			6
1.2	Загальна методика підготовки масових свят	16	4		4			8
1.3	Модульний контроль 1	2					2	
	Разом за 1 модуль	30	6		8		2	14
5 семестр								
МОДУЛЬ 2. РЕЖИСУРА ПРОВЕДЕННЯ ФЕСТИВАЛІВ, КОНКУРСІВ, КОНЦЕРТІВ, МАСОВО-РОЗВАЖАЛЬНИХ І ШОУ-ПРОГРАМ								
2.1	Постановка фестивалів, конкурсів і концертів	12	4		2			6
2.2	Постановка масово-розважальних, видовищних і шоу-програм	16	4		4			8
2.3	Модульний контроль 2	2					2	
	Разом за 2 модуль	30	8		6		2	14
5 семестр								
МОДУЛЬ 3. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОБОТИ РЕЖИСЕРА ЦИРКУ								
3.1	Дещо про специфіку цирку та своєрідність мови циркового мистецтва. Терміни	6	2					4
3.2	Устрій циркового манежу. Мізансценування.	8	2		2			4
3.3	Манежна дія. Трюк	8	2		2			4
3.4	Цирковий ексцентризм – спосіб обробки циркової дії	6	2					4
	Модульний контроль 3	2					2	
	Разом за 3 модуль	30	8		4		2	16
5 семестр								
МОДУЛЬ 4. ТЕАТРАЛІЗАЦІЯ ЦИРКУ – ГОЛОВНА ТЕНДЕНЦІЯ РЕЖИСУРИ ЦИРКОВОЇ ВИСТАВИ								
4.1	Структура циркової вистави (контрастність, динамізм, паузи між номерами, структурування світлом).	8	2		2			4
4.2	Особливості циркового партнерства.	10	2		4			4
4.3	Взаємопроникнення театру і цирку. Різновиди театралізації	10	2		4			4
	Модульний контроль 4	2					2	
	Разом за 4 модуль	30	6		10		2	12
	Разом за 5 семестр	120	28		28		8	56
6 семестр								
МОДУЛЬ 5. ФОРМУВАННЯ ВИДОВИЩ І МАСОВИХ СВЯТ								
5.1	Компетентнісна актуальність навчальної дисципліни «Видовища і масові свята»	10	2		2			6
5.2	Обрядове походження свят	10	2		4			4
5.3	Свята античного світу	8	2		2			4
5.4	Модульний контроль 5	2					2	
	Разом за 5 модуль	30	6		8		2	14

<i>6 семестр</i>								
МОДУЛЬ 6. ВИДОВИЩА І СВЯТА В ПЕРІОД XIII – ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ								
6.1.	Подвійний характер масових свят епохи феодалізму	14	4		4			6
6.2	Масові свята Європи та США у XVIII – початку XX століття	14	2		4			8
6.3	Модульний контроль 6	2					2	
	Разом за 6 модуль	30	6		8		2	14
<i>6 семестр</i>								
МОДУЛЬ 7. ВИДОВИЩА І МАСОВІ СВЯТА В УКРАЇНІ ТА СВІТІ								
7.1	Формування вітчизняних свят у першій половині XX століття	14	4		2			8
7.2	Розвиток свят в Україні і світі у другій половині XX – початку XXI століття	14	4		4			6
7.3	Модульний контроль 7	2					2	
	Разом за 7 модуль	30	8		6		2	14
	Разом за 6 семестр	90	20		22		6	42
	Разом з дисципліни	210	48		50		14	98

заочна форма навчання

№ з/п	Назва розділу і теми	кількість годин						
		денна форма						
		УСЬОГО	у тому числі					
лек	пр		сем	лаб	інд	м.к.	с.р.	
<i>5 семестр</i>								
МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНА МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ КОНЦЕРТІВ ТА МАСОВО-РОЗВАЖАЛЬНИХ ПРОГРАМ І СВЯТ								
1.1	Загальна методика підготовки концертів	14	1	1				12
1.2	Загальна методика підготовки масових свят	16	1	1				14
1.3	Модульний контроль 1						-	
	Разом за 1 модуль	30	2	2				26
<i>5 семестр</i>								
МОДУЛЬ 2. РЕЖИСУРА ПРОВЕДЕННЯ ФЕСТИВАЛІВ, КОНКУРСІВ, КОНЦЕРТІВ, МАСОВО-РОЗВАЖАЛЬНИХ І ШОУ-ПРОГРАМ								
2.1	Постановка фестивалів, конкурсів і концертів	14	1	1				12
2.2	Постановка масово-розважальних, видовищних і шоу-програм	15	1	1				13
2.3	Модульний контроль 2	1					1	
	Разом за 2 модуль	30	2	2			1	25
<i>5 семестр</i>								
МОДУЛЬ 3. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОБОТИ РЕЖИСЕРА ЦИРКУ								
3.1	Дещо про специфіку цирку та своєрідність мови циркового мистецтва. Терміни	7	0,5	0,5				6
3.2	Устрій циркового манежу. Мізансценування	7	0,5	0,5				6
3.3	Манежна дія. Трюк	7	0,5	0,5				6
3.4	Цирковий ексцентризм – спосіб обробки циркової дії	9	0,5	0,5				8
	Модульний контроль							
	Разом за 3 модуль	30	2	2			-	26

<i>5 семестр</i>									
МОДУЛЬ 4. ТЕАТРАЛІЗАЦІЯ ЦИРКУ – ГОЛОВНА ТЕНДЕНЦІЯ РЕЖИСУРИ ЦИРКОВОЇ ВИСТАВИ									
4.1	Структура циркової вистави (контрастність, динамізм, паузи між номерами, структурування світлом)	9	0,5	0,5					8
4.2	Особливості циркового партнерства.	9	0,5	0,5					8
4.3	Взаємопроникнення театру і цирку. Різновиди театралізації	11	1	1					9
	Модульний контроль	1						1	
	Разом за 4 модуль	30	2	2				1	25
	Разом з дисципліни	120	8	8				2	102
<i>6 семестр</i>									
МОДУЛЬ 5. ФОРМУВАННЯ ВИДОВИЩ І МАСОВИХ СВЯТ									
5.1	Компетентнісна актуальність навчальної дисципліни «Видовища і масові свята»	9	0,5	0,5					8
5.2	Обрядове походження свят	9	0,5	0,5					8
5.3	Свята античного світу	12	1	1					10
5.4.	Модульний контроль	-						-	
	Разом за 5 модуль	30	2	2				-	26
<i>6 семестр</i>									
МОДУЛЬ 6. ВИДОВИЩА І СВЯТА В ПЕРІОД ХІІІ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ									
6.1.	Подвійний характер масових свят епохи феодалізму	14	1	1					12
6.2	Масові свята Європи та США у ХVІІІ – початку ХХ століття	16	1	1					14
6.3	Модульний контроль	-							
	Разом за 6 модуль	30	2	2				-	26
<i>6 семестр</i>									
МОДУЛЬ 7. ВИДОВИЩА І МАСОВІ СВЯТА В УКРАЇНІ ТА СВІТІ									
7.1	Формування вітчизняних свят у першій половині ХХ століття	13	1	-					12
7.2	Розвиток свят в Україні і світі у другій половині ХХ – початку ХХІ століття	15	1	-					14
7.3	Модульний контроль	2						2	
	Разом за 7 модуль	30	2	-				2	26
	Разом за семестр	90	6	4				2	78
	Разом з дисципліни	210	14	12				4	180

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ «Режисура вуличних видовищ»

МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНА МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ КОНЦЕРТІВ ТА МАСОВО-РОЗВАЖАЛЬНИХ ПРОГРАМ

ТЕМА 1.1. Загальна методика підготовки концертів

Анотація до лекції 1.1.

П'ять етапів підготовки масово-розважальних програм, свят і концертів. Перший етап – етап планування проведення заходу. Другий етап – етап складання, обговорення і затвердження програми. Третій етап – здійснення репетиційної підготовки програми. Четвертий етап – безпосереднє проведення масово-розважальної програми, свята чи концерту. П'ятий етап – підведення підсумків і аналіз результатів виступу.

План

1. Загальна послідовність підготовки масово-розважальних програм, свят і концертів.
2. Перший етап – етап планування проведення заходу.
3. Другий етап – етап складання, обговорення і затвердження програми.
4. Третій етап – здійснення репетиційної підготовки програми.
5. Четвертий етап – безпосереднє проведення масово-розважальної програми, свята чи концерту.
6. П'ятий етап – підведення підсумків і аналіз результатів виступу.

Практичне заняття до теми 1.1. № 1

Завдання

Мета: розглянути:

- загальну послідовність підготовки концертів і шоу-програм;
- етап планування проведення заходу;
- етап складання, обговорення і затвердження програми;
- етап здійснення репетиційної підготовки програми;
- безпосереднє проведення концерту або масово-розважальної програми чи свята;
- підбиття підсумків і аналіз результатів виступу.

Практичне завдання:

1. На основі запропонованого тематичного плану кожному здобувачеві практично засвоїти загальну систему підготовки концертів і зробити режисерський постановочний план проведення концерту, масово-розважальної програми чи свята.
2. Результати практичного завдання оформити у вигляді доповіді.
3. Практичне заняття виконується індивідуально кожним здобувачем.

Завдання для самостійної роботи до теми 1.1.

Практичні завдання

1. На основі запропонованого тематичного плану кожному здобувачу практично засвоїти загальну систему підготовки концертів і зробити режисерський постановочний план проведення концерту.

2. Написати доповідь на тему «Загальна методика підготовки концертів» (до 20 речень).

Література: : 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 32, 35, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 45, 46.

ТЕМА 1.2. Загальна методика підготовки масово-розважальних програм і свят

Анотація до лекції 1.2.

Драматургія масово-розважальної програми. Процес розкриття особи виконавців під час підготовки та проведення програм – важлива деталь для сучасного професійного режисера. Завдання для режисера – створення нового масштабного сценічного твору, яким є масово-розважальна програма. Професійні базові принципи сучасного режисера.

План

1. Драматургія масово-розважальної програми.
2. Процес розкриття особи виконавців під час підготовки та проведення програм – важлива деталь для сучасного професійного режисера.
3. Завдання для режисера – створення нового масштабного сценічного твору.
4. Професійні базові принципи сучасного режисера.
5. Загальна методика підготовки театралізованих видовищ.
6. Загальна методика підготовки свят.

Практичне заняття до теми 1.2. № 2

Завдання

Мета: розглянути:

- загальну послідовність підготовки масово-розважальних заходів і свят;
- етап планування проведення заходу;
- етап складання, обговорення і затвердження програми;
- етап здійснення репетиційної підготовки програми;
- безпосереднє проведення концерту або масово-розважальної програми чи свята;
- підбиття підсумків і аналіз результатів виступу.

Практичне завдання

1. На основі запропонованого тематичного плану кожному здобувачеві практично засвоїти загальну систему підготовки масово-розважальних програм

і видовищ та зробити режисерський постановочний план проведення масово-розважальної програми чи свята.

2. Результати практичного завдання оформити у вигляді доповіді.
3. Практичне заняття виконується індивідуально кожним здобувачем.

Завдання для самостійної роботи до теми 1.2.

Практичні завдання

1. На основі запропонованого тематичного плану кожному здобувачеві практично засвоїти загальну систему підготовки театралізованих видовищ, масово-розважальних програм і свят та зробити режисерський постановочний план проведення концерту.

2. Написати доповідь на тему «Загальна методика підготовки масово-розважальних програм і свят» (до 20 речень).

Література: 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 32, 35, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 45, 46.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

Модульний контроль є результатом вивчення кожного модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю та виконання модульної контрольної роботи. Форму модульного контролю визначає викладач.

Умови модульного контролю (2 год. на модуль).

Кожен здобувач пише самостійну контрольну роботу згідно із тематикою першого модулю (теми: 1.1, 1.2).

Здобувачі пишуть модульну контрольну роботу на теми:

1. Загальна послідовність підготовки масово-розважальних програм, свят і концертів.
2. Перший етап – планування проведення заходу.
3. Другий етап – складання, обговорення і затвердження програми.
4. Третій етап – здійснення репетиційної підготовки програми.
5. Четвертий етап – безпосереднє проведення масово-розважальної програми, свята чи концерту.
6. П'ятий етап – підбиття підсумків і аналіз результатів виступу.
7. Драматургія масово-розважальної програми.
8. Процес розкриття особи виконавців під час підготовки та проведення програм – важлива деталь для сучасного професійного режисера.
9. Завдання для режисера – створення нового масштабного сценічного твору.
10. Професійні базові принципи сучасного режисера.
11. Загальна методика підготовки театралізованих видовищ.
12. Загальна методика підготовки свят.

МОДУЛЬ 2. РЕЖИСУРА ПРОВЕДЕННЯ ФЕСТИВАЛІВ, КОНКУРСІВ, КОНЦЕТІВ, МАСОВО-РОЗВАЖАЛЬНИХ І ШОУ-ПРОГРАМ

ТЕМА 2.1. Постановка фестивалів, конкурсів і концертів

Анотація до лекції 2.1.

Сюжет – основа творчого заходу. Процес участі в тендері на постановку фестивалів і конкурсів. Підготовка концепції творчого заходу. Підготовка режисером всієї необхідної документації для участі в тендері на святковий захід. Участь режисера в тендері на проведення фестивалів і конкурсів та умови для перемоги. Творчі особливості при організації та постановці фестивалів. Режисерська постановка сучасних всеукраїнських і Міжнародних конкурсів. Особливості організації та постановки сучасних концертних програм. Дарування сучасним режисером позитивних емоцій людям на фестивалях, конкурсах і концертних програмах.

План

1. Сюжет – основа творчого заходу.
2. Процес участі в тендері на постановку фестивалів і конкурсів.
3. Підготовка концепції творчого заходу.
4. Підготовка режисером всієї необхідної документації для участі в тендері на святковий захід.
5. Участь режисера в тендері на проведення фестивалів і конкурсів та умови для перемоги.
6. Творчі особливості при організації та постановці фестивалів.
7. Режисерська постановка сучасних всеукраїнських і Міжнародних конкурсів.
8. Особливості організації та постановки сучасних концертних програм.
9. Дарування сучасним режисером позитивних емоцій людям на фестивалях, конкурсах і концертних програмах.

Практичне заняття до теми 2.1. № 3

Завдання

Мета: розглянути:

- важливість постановки фестивалів, конкурсів, виставок, концертних програм;
- складності при підготовці та написанні сценарію фестивалів і конкурсів;
- необхідність організації особистої зустрічі режисера із замовником заходу;
- усі особливості в підготовці та проведенні фестивалю, конкурсу, концерту;
- усі складності в написанні сценарію програми;
- усі види репетицій з підготовки фестивалю, конкурсу, концертної програми;
- значення вдало проведеної святкової програми для режисера.

Практичне завдання

1. На основі запропонованого тематичного плану кожному здобувачеві практично засвоїти режисерські прийоми та методи постановки фестивалів, конкурсів і концертних програм.

2. Результати практичного завдання оформити у вигляді доповіді.
3. Практичне заняття виконується індивідуально кожним здобувачем.

Завдання для самостійної роботи до теми 2.1.

Практичні завдання

1. На основі запропонованого тематичного плану кожному здобувачеві практично зробити повну режисерську роботу для організації та постановки фестивалів, конкурсів і концертних програм.

2. Написати доповідь на тему «Постановка фестивалів, конкурсів і концертів» (до 20 речень).

Література: . 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 32, 35, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 45, 46.

ТЕМА 2.2. Постановка масово-розважальних, видовищних і шоу-програм

Анотація до лекції 2.2.

Місце і значення режисури народних свят, масово-розважальних і шоу-програм у сучасному житті. Традиція. Фольклор. Осмислення методики використання народних традицій і фольклору у святково-обрядовому дійстві. З'єднання художньо-масової роботи з фольклором. Нове використання старих фольклорних принципів, зокрема традиційність і варіативність. Поєднання форм народного гуляння з новим осмисленням їх змісту. Драматургія і режисура святково-обрядового дійства – процес складний і трудомісткий. Процес впливу народного свята на уклад життя суспільства. Завдання для сучасних режисерів – максимальна популяризація народних свят, масово-розважальних і шоу-програм.

Особливості режисури сучасних шоу-програм.

План

1. Місце і значення режисури народних свят, масово-розважальних і шоу-програм у сучасному житті.
2. Традиція. Фольклор.
3. Осмислення методики використання народних традицій і фольклору в святково-обрядовому дійстві.
4. Драматургія і режисура святково-обрядового дійства – процес складний і трудомісткий.
5. З'єднання художньо-масової роботи з фольклором.
6. Нове використання старих фольклорних принципів, зокрема традиційність і варіативність.
7. Поєднання форм народного гуляння з новим осмисленням їх змісту.
8. Процес впливу народного свята на уклад життя суспільства.
9. Особливості режисури сучасних шоу-програм.

Практичне заняття до теми 2.2. № 4

Завдання

Мета: розглянути:

- важливість постановки масово-розважальних, видовищних і шоу-програм;
- складності при підготовці та написанні сценарію масово-розважальних, видовищних і шоу-програм;
- необхідність організації особистої зустрічі режисера із замовником заходу;
- усі особливості в підготовці та проведенні масово-розважальних, видовищних і шоу-програм;
- усі складності в написанні сценарію програми;
- усі види репетицій з підготовки масово-розважальних, видовищних і шоу-програм;
- значення вдало проведеної святкової програми для режисера.

Практичне завдання

1. На основі запропонованого тематичного плану кожному здобувачеві практично засвоїти режисерські прийоми та методи постановки масово-розважальних, видовищних і шоу-програм.

2. Результати практичного завдання оформити у вигляді доповіді.

3. Практичне заняття виконується індивідуально кожным здобувачем.

Завдання для самостійної роботи до теми 2.2.

Практичні завдання

На основі запропонованого тематичного плану кожному здобувачеві практично зробити повну режисерську роботу для організації та постановки масово-розважальних, видовищних і шоу-програм.

2. Написати доповідь на тему «Постановка масово-розважальних, видовищних і шоу-програм» (до 20 речень).

Література: 20, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 32, 35, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 42, 43, 44, 45, 46.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

Модульний контроль є результатом вивчення кожного модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю та виконання модульної контрольної роботи. Форму модульного контролю визначає викладач.

Умови модульного контролю (2 год. на модуль).

Кожен здобувач пише самостійну контрольну роботу згідно із тематикою другого модулю (теми: 2.1, 2.2).

Здобувачі пишуть модульну контрольну роботу на теми:

1. Сюжет – основа творчого заходу.

2. Процес участі в тендері на постановку фестивалів і конкурсів.
3. Підготовка концепції творчого заходу.
4. Підготовка режисером всієї необхідної документації для участі в тендері на святковий захід.
5. Участь режисера в тендері на проведення фестивалів і конкурсів та умови для перемоги.
6. Творчі особливості при організації та постановці фестивалів.
7. Режисерська постановка сучасних всеукраїнських і Міжнародних конкурсів.
8. Особливості організації та постановки сучасних концертних програм.
9. Дарування сучасним режисером позитивних емоцій людям на фестивалях, конкурсах і концертних програмах.
10. Місце і значення режисури народних свят, масово-розважальних і шоу-програм у сучасному житті.
11. Важливість знань про українські обряди, традиції та фольклор у сучасності.
12. Осмислення методики використання народних традицій і фольклору у святково-обрядовому дійстві.
13. Драматургія і режисура святково-обрядового дійства – процес складний і трудомісткий.
14. З'єднання художньо-масової роботи з фольклором.
15. Нове використання старих фольклорних принципів, зокрема традиційність і варіативність.
16. Поєднання форм народного гуляння з новим осмисленням їх змісту.
17. Процес впливу народного свята на уклад життя суспільства.
18. Особливості режисури сучасних шоу-програм.

Розділ «Режисура циркових програм»

МОДУЛЬ 3. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЯЛЬНОСТІ РЕЖИСЕРА ЦИРКУ

ТЕМА 3.1. Дещо про специфіку цирку та своєрідність мови циркового мистецтва. Терміни

Анотація до лекції 3.1.

Особливості виробничого простору, багатожанровість, структура вистави, дійсність реалізму, особливе, невідоме жодному іншому мистецтву партнерство, метод обробки події – ось що обумовлює самобутність циркового мистецтва.

План

1. Ознайомлення здобувачів зі специфікою циркового мистецтва.
2. Перелік основних специфічних термінів циркового мистецтва.
3. Розгляд кожного фактора, що обумовлює специфіку мистецтва цирку.

Завдання для самостійної роботи до теми 3.1.

Практичні завдання

1. Проаналізуйте кожен із факторів, що обумовлює специфіку цирку та своєрідність його мови.

2. Вивчити всі запропоновані основні терміни циркового мистецтва.
Література: 68, 73, 75, 80, 82, 87, 88, 90, 95.

ТЕМА 3.2. Устрій циркового манежу. Мізансценування

Анотація до лекції 3.2.

Циркове мистецтво за довгі роки свого існування виробило чітко дотримувані особливості виробничого простору.

Круглий манеж постійних розмірів, оточений з усіх боків амфітеатром, – основне місце дії цирку. Незважаючи на граничну простоту, форма манежу таїть в собі цілий ряд художніх і експлуатаційних моментів, що визначають і своєрідність побудови циркових номерів, й існуючу на сьогодні систему їх прокату.

Цирки, по суті справи, є прокатними майданчиками як окремих номерів, так і цілих програм. Саме незмінність, сталість манежу служить основною запорукою стабільності показу циркового номера. Стабільність розмірів манежу гарантує стабільність місця установки будь-якого циркового апарату (і довжину його оснащення – розтяжок, блоків тощо), стабільність кількості стрибків акробатів, коли їх роблять з центру манежу або ж з форгангу, стабільність розмірів центральної клітини у виступах хижаків і, звичайно ж, стабільність демонстрації стойок дресированих коней. Саме дотримання глядацької та виконавської зручності кінного цирку і продиктували свого часу форму і розміри циркового манежу. Тому вони постійні в усьому світі, діаметр манежу коливається між 13 і 11,8 метра.

Цирковий манеж представляє з'єднання двох ігрових різновисоких площин – це майданчик самого манежу і верх його навколишнього бар'єру.

План

1. Основні особливості простору циркової вистави.
2. Устрій циркового манежу.
3. Особливості мізансценування в просторі сцени-арени.
4. Взаємозалежність побудови циркових номерів і простору цирку.

Практичне заняття до теми 3.2. № 5

Заняття

Мета: навчити здобувачів режисерському просторовому мисленню згідно зі специфікою сцени арени. Застосовувати набуті й самостійно осмислені знання на практиці.

Практичне завдання

1. Скласти перелік складових циркового сценічного простору. Визначити можливості використання кожної з них режисером.
2. Результати практичного завдання оформити у вигляді доповіді.
3. Практичне заняття виконується індивідуально кожним здобувачем.

Завдання для самостійної роботи до теми 3.2.

Практичні завдання

1. Обґрунтуйте самостійно, у чому відмінність роботи режисера в манежі цирку та традиційного з точки зору простору театру.
2. Згадайте та наведіть яскраві приклади циркових вистав у просторі, відмінному від манежу.

Література: 68, 73, 75, 80, 82, 87, 88, 90, 95.

ТЕМА 3.3. Манежна дія. Трюк

Анотація до лекції 3.3.

При всій багатожанровості циркових номерів, у кожному з них манежна дія визначається, насамперед, присутністю трюку. Трюк є основною дієвою складовою побудови будь-якого манежного образу.

Трюк – дія надпобутова і специфічно-циркова. Самобутність трюку в тому, що він закінчений за своїм висловом, філігранністю за технікою виконання, постійний за формою. Трюк – це гама цирку. Без віртуозного володіння трюком цирк немислимий. Але техніка виконання трюку не вичерпує можливостей цирку. Більше того, саме після оволодіння трюком і починається циркове мистецтво.

Пропоновані обставини в цирку визначаються жанром номера, реквізитом, включеним у роботу, кількістю виконавців, характером трюків, але, насамперед, акторським ставленням до виконання трюку.

План

1. Трюк – дія надпобутова і специфічно-циркова.
2. Пропоновані обставини в цирку.
3. Трюк – основна дійова складова побудови будь-якого манежного образу.

Практичні заняття до теми 3.3. № 6

Тема 3.3. Манежна дія. Трюк

Заняття №1

Мета: навчити здобувачів розумінню ролі трюка в побудові циркової форми як базової складової циркового мистецтва. Застосовувати виявлені й самостійно осмислені знання на практиці при створенні твору сценічного мистецтва.

Практичне завдання:

1. Проаналізувати вплив трюка на манежне існування циркового артиста.
2. Результати практичного завдання оформити у вигляді доповіді.
3. Практичне заняття виконується індивідуально кожним здобувачем.

Завдання для самостійної роботи до теми 3.3.

Практичні завдання

1. Переглянути відео циркових вистав. Визначити трюки в номерах різних жанрів.

2. Порівняти засоби виразності актора драматичного театру та артиста цирку декількох жанрів.

Література: 68, 73, 75, 80, 82, 87, 88, 90, 95.

ТЕМА 3.4. Цирковий ексцентризм – спосіб обробки циркової дії

Анотація до лекції 3.4.

На відміну від ілюзорності всіх інших мистецтв, цирк гранично реальний. Чи то реальні виконувані трюки; чи реальні дресировані тварини; чи реальна вага того, що піднімають на арені. Реальна висота роботи, хиткість апаратури, жорсткість манежу. Реальна небезпека.

Робота циркового артиста складається з подолання реальних перешкод – чи то сила тяжіння при акробатичних і гімнастичних вправах, жонглюванні або спосіб життя та хижі інстинкти тварин тощо. Цирковий реалізм, незважаючи на свою справжність і дійсність, круто замішаний на *ексцентризмі* (ексцентризм – від латинського «ex» – поза і «centrum» – осередок.). Мабуть, жодне з просторово-часових мистецтв не концентроване настільки, навіть і кіно, як цирк. Максимум вражень за мінімум часу – ці слова можуть бути девізом і до циркової програми, і до будь-якого номеру, і до манежного життя кожного артиста.

План

1. Пропоновані обставини цирку.

2. Специфічні циркові особливості: *справжність, дійсність, реалізм.*

3. Трюк (від англ. «Trick» – хитрість, обман) – специфіка цирку, його неповторність і його сила, це – хитрість посвячених.

4. Цирковий ексцентризм заснований на руйнуванні стереотипу.

Завдання для самостійної роботи до теми 3.4.

Практичні завдання

1. Довести на прикладах, що ексцентричним вирішенням ситуації є композиційна побудова будь-якого циркового номера, нехай навіть не сюжетного.

2. Навести приклади підміни побутової логіки логікою трюкової комбінації.

Література: 68, 73, 75, 80, 82, 87, 88, 90, 95.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 3

Модульний контроль є результатом вивчення модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю та виконання модульної контрольної роботи.

Модульна контрольна робота № 1 є усною *презентацією* виконаних самостійно завдань і аналітичної роботи.

Аналітична робота № 1. Презентація доповіді на тему «Аналіз кожного з факторів, що обумовлює специфіку цирку та своєрідність його мови».

Аналітична робота № 2. Презентація доповіді на тему «Основні терміни циркового мистецтва».

Аналітична робота № 3. Презентація доповіді на тему «Особливості мізансценування в просторі сцени-арени»

Аналітична робота № 4. Презентація доповіді на тему «Пропоновані обставини цирку».

Аналітична робота № 5. Презентація доповіді на тему «Аналіз впливу трюка на манежне існування циркового артиста».

МОДУЛЬ 4. ТЕАТРАЛІЗАЦІЯ ЦИРКУ – ГОЛОВНА ТЕНДЕНЦІЯ В РЕЖИСУРІ ЦИРКОВОЇ ВИСТАВИ

ТЕМА 4.1. Структура циркової вистави (контрастність, динамізм, паузи між номерами, структурування світлом). Музика – пульс вистави

Анотація до лекції 4.1.

Значне місце в специфіці циркового мистецтва займає структура вистави.

Контрастність як принцип побудови програми, характерна для циркового спектаклю. Контрастність цирку діалектична, адже в ній не тільки демонстрація різноманіття циркового жанру. У ній, насамперед, утвердження багатогранного світу і здатності людини всім цим різноманіттям опанувати, підпорядкувати своїй волі, силі та спритності, ствердження безмежності можливостей людини.

Цирковому спектаклю в цілому і кожного номеру зокрема притаманний *динамізм*. Динамізм у цирку – це гранична насиченість дії, образна і трюкова, в мінімально можливий час.

Пауза між номерами в цирковій виставі відрізняється від чистої переміни в театрі. Там завеса, що закривається, або наступаюча темрява дають можливість глядачеві перепочити, проаналізувати побачене, відволіктися від магії сцени. Цирк своєму глядачеві перепочинку ні в чому і ніколи не дає. Паузи між номерами в цирку – не перерва, а розвиток вистави. Дієва трактовка пауз не однотипна. Пауза в цирковій виставі носить переважно видовищний характер і підпорядкована заданому темпоритму програми. А у виставі тематичній є носієм і надзавдання спектаклю.

Важко переоцінити значення, яке в структурі циркової вистави має *використання світла*. Святковість, яскравість, мажорність властиві цирку, – це його освітлення, що рівним тлом заливає зал для глядачів і манеж. Світло в цирку використовується у міру потреби організувати те чи інше коло уваги.

Музика в цирку виявляє ритм трюкових комбінацій. Музика в цирку організовує фінальні оплески. Музика в цирку – це пульс вистави.

План лекції

1. Контрастність – метод організації циркової вистави.

2. Динамізм циркової вистави.
3. Роль пауз між номерами циркової вистави.
4. Структурування циркової вистави світлом.
5. Музика – пульс вистави.

Практичні заняття до теми 4.1. № 7 **Тема 4.1. Структура циркової вистави**

Заняття № 1

Мета: усвідомлення здобувачами методів структурування циркової вистави. Застосовувати виявлені й самостійно осмислені знання на практиці при створенні твору циркового мистецтва.

Практичне завдання:

1. Навести приклади використання кожного з методів побудови і структурування циркової вистави.
2. Результати практичного завдання оформити у вигляді доповіді.
3. Практичне заняття виконується групою здобувачів.

Заняття № 2

Мета: навчити здобувачів самостійно обирати засоби структурування циркової вистави залежно від необхідності вирішення конкретних завдань. Застосовувати виявлені й самостійно осмислені знання на практиці при створенні твору циркового мистецтва.

Практичне завдання:

1. Запропонувати по одному прикладу вирішення манежної події різними засобами.
2. Результати практичного завдання оформити у вигляді доповіді.
3. Практичне заняття виконується індивідуально кожним здобувачем.

Завдання для самостійної роботи до теми 4.1.

Практичні завдання

1. Дослідити самостійно наявність ознак звичних сьогодні елементів режисури та акторської майстерності в обраній за власним бажанням цирковій виставі.
2. Підібрати музичний супровід для номерів трьох жанрів цирку та пояснити свій вибір.

Література: 68, 73, 75, 80, 82, 87, 88, 90, 95.

ТЕМА 4.2. Особливості циркового партнерства

Анотація до лекції 4.2.

Своєрідну відмінність від інших театральних форм набуло в цирку *партнерство*.

Звичайно, цирку властиво звичне спілкування артистів один з одним, виражене як у словесній дії, так і в трюковій роботі. Таке партнерство – основа всієї спортивно-акробатичної, клоунської та гімнастичної роботи. Специфічність

цього виду партнерства в тому, що воно більш гостро, ніж у театрі ставить питання про ансамблевість роботи, оскільки в циркових умовах це не просто питання гарного сценічного самопочуття, але запорука можливості існування номера. Узгодженість дій, синхронність роботи, однакова відповідальність за успішне виконання кожного фрагмента номера, кожного трюку, а в деяких випадках – і за життя партнера веде до того, що партнерство в цирку – це не просто злагодженість роботи, а й співзвуччя пластики, характеру, індивідуальності артистів.

Власне цирковою є робота людини з твариною. Коні, леви, голуби, кенгуру, собаки, ведмеді, страуси, білки, журавлі ... Довелося б переписати майже всього Брема, щоб повністю перерахувати чотирилапих або пернатих партнерів циркових артистів.

Сучасний цирк практично проголошує художню рівноправність тварини з людиною у виконанні будь-якого трюку в будь-якому номері будь-якого жанру. Цей підхід стверджує не тільки значення ролі школи дресури, скільки пошук засобів художньої виразності, збагачення палітри цирку.

У цирковій виставі є номери, де партнером артиста виступають предмети. Своєрідними партнерами артиста в цирку виступають і апарати. Властива цирковому мистецтву здатність поетизувати техніку одухотворяє механічні конструкції.

План

1. Основи акторського партнерства в цирку.
2. Специфіка партнерства людини і тварини.
3. Своєрідність партнерства артиста цирку і апарата.
4. Партнерство циркового артиста та глядача.

Практичні заняття до теми 4.2. № 8

Заняття № 1

Мета: набуття навичок сприйняття дійсності скрізь призму логіки цирку. Застосовувати виявлені й самостійно осмислені знання на практиці при створенні твору сценічного мистецтва.

Практичне завдання:

1. Знайти приклади, що підтверджують властиву цирковому мистецтву здатність поетизувати техніку, одухотворяти механічні конструкції.
2. Результати практичного завдання зафіксувати за допомогою конспекту.
3. Практичне заняття виконується кожним здобувачем індивідуально.

Заняття № 2

Мета: залучити здобувачів до актуальної теми циркового партнерства тварини і людини. Застосовувати виявлені й самостійно осмислені знання на практиці при створенні твору сценічного мистецтва.

Практичне завдання:

1. Сформулюйте власну позицію з приводу доречності партнерства людини і тварини в цирку. Обґрунтуйте її.
2. Результати практичного завдання оформити у вигляді доповіді.
3. Практичне заняття виконується індивідуально кожним здобувачем.

Завдання для самостійної роботи до теми 4.2.

Практичні завдання

1. Дослідити самостійно особливості партнерства артистів у цирку.
 2. Дослідити особливості партнерства артистів цирку з глядачами.
- Література:* 68, 73, 75, 80, 82, 87, 88, 90, 95.

ТЕМА 4.3. Взаємопроникнення театру і цирку. Різновиди театралізації

Анотація до лекції 4.3.

Театралізація – це пристосування літературного матеріалу до вимог сценічного мистецтва, переведення його у дійове видовище, використання в показі різних технічних засобів і елементів оформлення.

Зазвичай розрізняють дві сторони театралізації – сценарну і режисерську.

Сценарна театралізація – це творчий спосіб перетворення життєвого, документального матеріалу в художній сценарій.

Режисерська театралізація – це творчий спосіб приведення сценарію до художньої образної форми вистави через систему певних засобів.

Особливість драматургії циркового дійства полягає в тому, що робота драматурга й режисерська робота часто нероздільні, тому здебільшого вживається термін сценарно-режисерська театралізація.

Мова кожного сценічного мистецтва по-своєму умовна і специфічна, але всі вони об'єднані тим, що є їх суттю – дією. Сама структура і термінологія говорять про це. Вистава підрозділяється на «дії» (акти), дії – на «явища», тобто появу чергового персонажа, виконавці іменуються «акторами», тобто діючими, вони і означаються в театральній програмі як «дійові особи».

Точний відбір дій, сувора відповідність пропонованих обставин, життєва достовірність і душевна наповненість при їх відтворенні – запорука народження сценічного образу. Така ситуація в театрі. А в цирку?

Наскільки дії, що відбуваються в цирку, можуть бути співвіднесені з дією сценічною? Чи змінюється вигляд і сутність циркового артиста під час виконання номера або ж він так і залишається на учнівській ступені «я в запропонованих обставинах»? Нарешті, чи обмежуються пропоновані обставини виключно жанром номера і реквізитом, з яким артист працює? Іншими словами, чи правомірні розмови про існування якогось циркового сценічного, «манежного» образу?

Питання це передбачає в першооснові своїй сприйняття циркової майстерності як самостійного виду мистецтва, що пройшло, однак, певні етапи театралізації.

План

1. Взаємопроникнення театру та цирку.
2. Театралізація та її різновиди.
3. Етапи театралізації цирку.

Практичні заняття до теми 4.3. № 9, 10

Заняття № 9

Мета: осмислення здобувачами значення історичного театрального та циркового досвіду та його вплив на взаємне проникнення і збагачення. Застосовувати виявлені й самостійно осмислені знання на практиці при створенні твору сценічного мистецтва.

Практичне завдання.

1. Дослідити один з етапів театралізації цирку (за вибором здобувача).
2. Результати практичного завдання оформити у вигляді доповіді.
3. Практичне заняття виконується індивідуально кожним здобувачем.

Заняття № 10

Мета: опанування здобувачами засад театралізації як основного напрямку в постановці циркових вистав. Застосовувати виявлені й самостійно осмислені знання на практиці при створенні твору сценічного мистецтва.

Практичне завдання:

1. Розробити самостійно сценарій циркової театралізованої вистави.
2. Результати практичного завдання оформити у вигляді доповіді.
3. Практичне заняття виконується індивідуально кожним здобувачем.

Завдання для самостійної роботи до теми 4.3.

Практичні завдання

1. Дослідити самостійно, номери яких жанрів дадуть змогу реалізувати власний сценарій театралізованої циркової вистави.
2. Скласти перелік основних принципів і понять, пов'язаних із взаємопроникненням театру та цирку.

Література: 68, 73, 75, 80, 82, 87, 88, 90, 95.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 4

Модульний контроль є результатом вивчення модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю та виконання модульної контрольної роботи.

Модульна контрольна робота № 2 є усною **презентацією** виконаних самостійно завдань і досліджень.

Дослідження № 1. Презентація на тему «Що таке театралізація? У чому полягає відмінність між сценарною та режисерською театралізацією?».

Дослідження № 2. Презентація «Загальна характеристика основних етапів театралізації цирку».

Дослідження № 3. Презентація «Етап внутрішньої театралізації цирку».

Дослідження № 4. Презентація «Постановочний цирк».

Розділ «Видовища та масові свята»
МОДУЛЬ 5. ФОРМУВАННЯ ВИДОВИЩ І МАСОВИХ СВЯТ

**ТЕМА 5.1. Компетентнісна актуальність навчальної дисципліни
«Видовища і масові свята»**

Анотація до лекції 5.1.

Актуальність навчальної дисципліни «Видовища і масові свята», її роль і значення в професійному становленні. Мета й основні завдання навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна в процесі формування інтегральних, загальних і спеціальних (фахових) компетентностей. Програмні результати навчання.

Змістовні модулі, тематичний план лекційних занять, завдання для семінарських, практичних занять і самостійної роботи. Методика оцінювання запропонованих у дисципліні видів навчальної та практичної роботи. Теми для проектної презентації.

План

1. Актуальність навчальної дисципліни «Видовища та масові свята», її роль, місце в культурологічному знанні.
2. Мета й основні завдання навчальної дисципліни.
3. Набуті при засвоєнні запропонованого навчального матеріалу компетентності.
4. Тематичний план і методика оцінювання.

Практичне заняття до теми 5.1. № 11

Тема: Соціальна суть і функції масового свята

Заняття

Мета: розтлумачити здобувачам концепт «масове свято». Показати, що свято – багатofункціональне суспільне явище, яке відображає життя кожної людини й суспільства в цілому. Розкрити громадський публічний характер свята, що проводиться в різних масштабах (світу, континенту, держави, адміністративної чи етнографічної одиниці, виробничого чи навчального колективу). Довести, що свято – важлива комплексна форма культурно-освітньої діяльності, урочисте ознаменування тих чи інших пам'ятних історичних подій у житті людей. Навчити здобувачів застосовувати виявлені й самостійно осмислені знання на практиці.

Практичне завдання:

1. Розкрити сутність масового свята як особливого типу соціальних дій людей, яких об'єднує спільна мета, відображає світогляд відповідного суспільства, його політичні, моральні та естетичні ідеали.
2. Показати зв'язок свята з переломними, етапними моментами в житті природи, суспільства, людини.
3. Виявити, що розповсюдження та зростання популярності масового свята є ознакою глибинності його соціально-психологічного коріння.
4. З'ясувати, що свято – це продовження життя суспільства, його буднів.

5. Довести, що інтенсивний ритм життя, напружена трудова діяльність потребує святкової розрядки.

6. Віднайти основні риси, що створюють святковість як особливий стан людини під впливом конкретного свята (відчуття особистої причетності; прагнення до широкого спілкування; особлива емоційна налаштованість, викликана суспільним настроєм).

7. Результати практичного заняття оформити у вигляді доповідей на такі теми (за вибором здобувача):

- «Святкова ситуація як соціально-психологічна основа свята»;
- «Класифікація свят за типом святкової ситуації» (при написанні доповіді студентам слід врахувати: *всесвітні або загальні, такі, що відповідають найбільш масштабним, значним подіям, мають всесвітньо-історичне значення, відображають епохальні події історії та сучасності, переломні моменти в природі; локальні, такі, що викликані подією, яка має значення для певної соціальної спільноти (нації, народності, вікової або професійної групи тощо), місцевості (області, республіки, міста, села, селища), громадських закладів (навчальних установ, виробничих тощо); особистісні, такі, що викликані подією, що має значення для окремої особистості, сім'ї, групи людей).*

8. Практичне завдання виконується індивідуально кожним здобувачем.

Завдання для самостійної роботи до теми 5.1.

Практичні завдання

1. Опрацювати лекційний матеріал до теми 5.1.

2. Використовуючи вказану літературу, підготувати доповіді на такі теми (за вибором здобувачів):

- «Основні риси свята» (при написанні доповіді студентам слід врахувати: *соціально-історичний, колективний характер; безперервність, наступність; зв'язок із закономірними ритмічними явищами життя: ритмом природи, міфологічними уявленнями та історичним часом);*
- «Функції свята: компенсаторна, комунікативна, виховна»;
- «Типи поведінки людей у святі: зміна стереотипу поводження, емоційна розрядка, компенсаторні прагнення».

Література: 108, 123, 124, 125, 132.

ТЕМА 5.2. Обрядове походження свят

Анотація до лекції 5.2.

Поняття «обряд» і сукупність встановлених звичаєм дій людей, пов'язаних суспільними або побутовими традиціями. Обряди як соціально-культурні дії людей, які викликає святкова ситуація. Первісні обрядові дійства як основа виникнення традиційних свят. Традиція як сукупність елементів соціальної та культурної спадщини, що передаються від покоління до покоління в суспільстві впродовж тривалого часу. Звичаєва культура в

структурі прадавніх слов'янських свят. Звичаї як сукупність правил поведінки людей, що склались у процесі їхнього співжиття, увійшли в звичку, побут, свідомість.

План

1. Поняття «обряд», «традиція», «звичай», «ритуал».
2. Первісні обрядові дійства як основа виникнення свят.
3. Культ природи і стихій у первісному святі.

Практичне заняття до теми 5.2. № 12, 13

Тема: Свята східних слов'ян

Заняття № 12

Мета: показати здобувачам, що земля, вода, вогонь були предметами поклоніння давніх слов'ян. Розкрити суть понять «тотемізм», «фетишизм». З'ясувати сутність вшанування священних тварин – бика (тура), ведмедя, вовка, кабана, цапа тощо. Ознаки мисливських «танців» як імітації рухів тварин, маскування та рядження. Вивчити ритуал як різновид звичаю або традиції, обрядова церемонія демонстративного характеру, що здійснюється в урочистій обстановці з метою передачі людям певних соціальних почуттів. Схарактеризувати ритуали в структурі зоофагічних свят. Показати основні функції зоофагічних свят: інформаційну, комунікативну; усвідомлення значення первісної групової спільноти, її походження, зміцнення широких родинних зв'язків та інтересів. Навчити здобувачів застосовувати виявлені й самостійно осмислені знання на практиці.

Практичне завдання:

1. З'ясувати особливості свят східних слов'ян.
2. Засвоїти поняття «тотемізм», «фетишизм».
3. Розкрити суть поняття «зоофагічне свято», виокремити його функції.
4. Результати практичного заняття оформити у вигляді есе на тему: «Святкові цикли у слов'ян».
5. Практичне заняття виконується індивідуально кожним здобувачем.

Практичне заняття до теми 5.2.

Тема: Міфологія та обряди в структурі свят давніх слов'ян

Заняття № 13

Мета: охарактеризувати «виробничі» обряди, їх трансформацію, значення.

Показати збирання, мисливство, примітивне землеробство як основні види колективної діяльності давніх слов'ян. З'ясувати виникнення системи антропоморфних міфічних божеств у давніх слов'ян (Перун, Ярило, Сварог, Хорс, Стрибог, Симаргл, Дажбог, Мокош, Велес й ін.), влаштування свят на їхню честь. Висвітлити формування свят, пов'язаних з підготовкою до посіву та догляду за урожаєм (зимовий і весняно-літній) та збором урожаю (літній і осінній). Навчити студентів застосовувати виявлені й самостійно осмислені знання на практиці.

Практичне завдання:

1. З'ясувати, яким чином проявлявся культ природи і стихій у первісному святі.
2. Показати, як вплинуло збирання, мисливство та примітивне землеробство на формування свят давніх слов'ян.
3. Схарактеризувати міфічних істот давньослов'янської культури, на честь котрих були започатковані свята.
4. Результати практичного заняття оформити у вигляді доповіді на тему: «Особливості міфів давніх слов'ян».
5. Практичне завдання виконується індивідуально кожним здобувачем.

Завдання для самостійної роботи до теми 5.2.

Практичні завдання.

1. Опрацювати лекційний матеріал до теми 5.2.
 2. Використовуючи вказану літературу, підготувати доповідь на тему: «Втілення дохристиянських вірувань східних слов'ян у масових святах».
- Література* : 112, 122, 127, 128, 129, 130, 131, 132.

ТЕМА 5.3. Свята античного світу

Анотація до лекції 5.3. № 1

Тема: Міф як підґрунтя давньогрецьких свят

Еортологія – наука про свята. Масове свято у давніх греків – самостійна, розвинута, популярна форма дозвілля. Розквіт масових свят у Давній Елладі як відображення процесу зміцнення суспільних ідеалів. Активність народних мас у давньогрецькому святі. Міф як зібрання переказів про богів і героїв, а також відображення подій суспільного життя. Міфологічна основа свят Давньої Греції. Втілення ідеалу фізичної та духовної гармонії у давньогрецьких святах. Олімпіада як змагання, конкурс, а ще одиниця літочислення, проміжок часу між двома святкуваннями олімпійських ігор тривалістю в чотири роки.

План

1. Сутність еортології як науки про свята.
2. Міф – основа давньогрецького свята.
3. Державний характер свят давньогрецького полісу періоду розквіту рабовласницької демократії (VI–V ст. до н.е.)
4. Олімпійські ігри, їх зародження й розвиток.

Анотація до лекції 5.3. № 2

Тема: Самобутність давньогрецьких свят

Піфійські, Істмійські, Немейські, Панафінейські ігри – специфіка, присвята відповідним божествам, значення. Міфи про Діоніса як відображення переходу еллінського суспільства від скотарства до землеробства, однією з найважливіших галузей котрого було виноградарство. Діонісії – взірць давньогрецького свята в єдності таких складових частин: *культово-ритуальної* – з жертвопринесенням і урочистою процесією на честь Діоніса; *громадської* – із загальноміськими спортивними змаганнями, пісненими та хореографічними

конкурсами; *видовищної* – з виступами професійних акторів, театральними виставами. Виникнення комедії та трагедії. Видовища в давніх греків і розміщення глядачів у спеціальному кам'яному театрі. Малі або Сільські Діонісії, Лінеї, Анфестерій, Великі Діонісії – свята, що відрізнялись особливою яскравістю, масовістю, ретельною підготовкою, організацією, несли в собі елементи сценарної розробки, режисури. Роль професійних акторів, музикантів, художників, поетів у підготовці й проведенні Діонісій. Скликання народних зборів після закінчення Діонісій, що підбивали підсумки свят, визначали імена переможців. Увіковічення переможців свят в Афінах.

План

1. Зміст і структура давньогрецьких свят (Олімпійські, Панафінейські, Істмійські, Піфійські ігри).
2. Свято Діоніса як взірць організації давньогрецького свята.
3. Професійні актори, музиканти, художники, поети у підготовці й проведенні Діонісій.

Практичне заняття до теми 5.3. № 14 **Тема: Свята Давнього Риму**

Заняття

Мета: розкрити суть політики Давньоримської імперії та її втілення в масових святах. Показати, що вислів «Хліба й видовищ!» стало гаслом масових давньоримських свят. Простежити зміну значення поняття «видовище» в давньоримській термінології. Розкрити сутність терміну «видовище» як синоніма поняття «свято». Простежити пасивну роль народних мас у святах Давнього Риму. Розуміння впливу давньогрецької та етрусської культури на давньоримські видовища. Навчити здобувачів застосовувати виявлені й самостійно осмислені знання на практиці.

Практичне завдання.

1. З'ясувати, що фесценіни, ателлани, вистави «мім» мають специфіку запозичення іноземної видовищної культури.
2. Показати, що п'ятилітні ігри є наслідуванням досвіду Олімпійських ігор у проведенні спортивних змагань.
3. Схарактеризувати тріумфи, театралізовані паради, овації, навмахії, гладіаторські бої, поєдинки звіроборців – улюблені видовища давніх римлян.
4. Дослідити римську традицію висміювати полководців у найурочистіші хвилини його життя.
5. Дізнатись про різновиди гладіаторських боїв, їх традиції.
6. Результати практичного завдання семінарського заняття оформити у вигляді доповідей на теми (за вибором здобувачів): «Втілення вірувань і поклоніння міфічним істотам у давньоримських народних святах: (Флораліях, Фауналіях, Луперкаліях, Лібераліях, святах Фонса)»; «Свято “Сатурналії” як вияв рівності усіх верств населення Давнього Риму, його роль в ослабленні соціального напруження, в об'єднанні антагоністичних груп».
7. Практичне завдання виконується індивідуально кожним здобувачем.

Завдання для самостійної роботи до теми 5.3.

Практичні завдання.

Опрацювавши лекційний матеріал і запропоновану літературу, підготувати доповіді на такі теми (за вибором здобувачів): «Специфіка римської традиції в проведенні сатурналій як влаштування пишних видовищ, спортивних і мистецьких змагань, розігрування в театралізованих виставах побутових комедій, обмін подарунками, частування народу різноманітними стравами».

Література: 112, 122, 127, 128, 129, 130, 131, 132.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 5

Здобувачі пишуть модульну контрольну роботу на такі теми:

Варіант 1. Політика Римської імперії та її втілення в масових святах.

Варіант 2. Вплив давньогрецької та етруської культури на видовища давнього Риму.

Варіант 3. Свято «Сатурналії» як вияв рівності усіх верств населення Римської імперії.

Варіант 4. Тріумфи Давнього Риму.

МОДУЛЬ 6. ВИДОВИЩА І СВЯТА В ПЕРІОД XIII – ПОЧАТКУ XX СТОЛІТТЯ

ТЕМА 6.1. Подвійний характер масових свят епохи феодалізму

Анотація до лекції 6.1. № 1

Тема: Специфіка масових свят у Європі доби феодалізму

Подвійний характер масових свят епохи середньовіччя та Ренесансу в країнах Західної Європи. Існування й боротьба двох груп свят: офіційних і народних. Мета офіційних свят: прагнення переконати народ у вічності й непорушності існуючого ладу, утвердження стабільності, незмінності феодального устрою. Основні види офіційних свят: театралізовані процесії, придворні карнавали, лицарські турніри, кориди, містерії. Особливості проведення масових офіційних міських свят. Придворні свята. Театралізовані свята на воді.

План

1. Подвійний характер свят в епоху феодалізму.
2. Офіційні свята в країнах Західної Європи.
3. Традиційні обряди та ритуали в масових святах.

Анотація до лекції 6.1. № 2

Тема: Сміхове начало народних свят Європи доби феодалізму

Сміхове начало народних свят: народні гуляння, карнавали (соті, свята дурнів, блазнівські пародійні вистави, свята віслюків, фастнахт-шпіль, маскаради ін.). «Орден дурнів», «Рогоносці», «Безтурботні хлоп'ята», «Бадощ»

– товариства, що виступали організаторами Свят дурнів, пародійних маскарадів, які сатирично висміювали релігійну обрядовість, традиції королівського двору. Участь жонглерів, буфонів, гістріонів, шпільманів у народних масових святах. Специфіка проведення Венеціанського карнавалу. Суспільно-політичне спрямування влаштування народних свят. Народження комедії дель арте у вирі карнавальних ігор. Способи організації масового театралізованого дійства епохи феодалізму. Система педжентів (пересувних сцен) як своєрідний пересувний театр. Зосередження дії на центральних площах міста. Використання природних сценічних майданчиків: площ, будівель, брам, альтанок тощо для проведення масових театралізованих вистав.

План

1. Народні свята в країнах Західної Європи.
2. Середньовічна містерія як жанр масового свята.
3. Венеціанський карнавал: від витоків до сьогодення.
4. Бразильський карнавал: історія і сучасність.

Практичне заняття до теми 6.1. № 15 ***Тема: Свята в Україні доби феодалізму***

Заняття

Мета: навчити здобувачів розуміти сутність офіційних народних свят в Україні. Показати способи організації театралізованого дійства в Україні доби феодалізму. З'ясувати сутність «цехового свята» в Україні. Навчити розрізняти та характеризувати основні форми народних свят в Україні доби феодалізму. Навчити здобувачів застосовувати виявлені й самостійно осмислені знання на практиці.

Практичне завдання:

1. Показати специфіку зустрічі Нового року в Україні доби феодалізму.
2. Схарактеризувати Різдвяні свята в Україні.
3. Схарактеризувати колядки та щедрівки.
4. Схарактеризувати народні вистави різдвяного циклу («Вертеп», «Коза», «Маланка»).
5. Результати практичного завдання семінарського заняття оформити у вигляді доповідей на такі теми (за вибором здобувачів): «Весняні календарні свята в Україні (Масляна, Великдень, Зелені свята тощо)»; «Ігрові хороводні веснянки (кругові, ключові) в Україні».
6. Практичне завдання виконується індивідуально кожним здобувачем.

Практичне заняття до теми 6.1. № 16 ***Тема: Культурне життя феодального міста в Україні***

Заняття

Мета: ознайомити здобувачів із формуванням міських і цехових свят. Розкрити сутність товариських «братчин» на честь церковних свят, подій виробничого й особистого життя ремісників. Сформувати уявлення про

прощальні сходи за померлими, свято Свічки на Семенів День, вогняні ігрища. Навчити здобувачів застосовувати виявлені й самостійно осмислені знання на практиці.

Практичне завдання.

1. З'ясувати, як організовувались офіційні міські свята в Україні: відвідини великих міст особами царського походження, визначними іноземними гостями, урочистості на честь перемог у битвах тощо. Схарактеризувати влаштування театралізованих вистав, балів знаті та народних гулянь на честь високопоставлених осіб.

2. Визначити специфіку народного театралізованого дійства на свято Івана Купала.

3. Окреслити особливості циклу осінніх календарних свят (Обжинки, Покрова ін.).

4. Результати практичного заняття оформити у вигляді доповіді на тему: «Організація масових свят силами студентів Києво-Могилянської академії».

5. Практичне завдання виконується індивідуально кожним здобувачем.

Завдання для самостійної роботи до теми 6.1.

Практичні завдання

Опрацювавши лекційний матеріал та запропоновану літературу, підготувати доповіді на теми (за вибором студентів): «Специфіка студентських вистав різдвяного та великоднього циклу, міраклів, мораліте, інтермедій, рекреацій, історичних драм»; «Становлення та розвиток шкільного театру».

Література: 110, 113, 139, 140.

ТЕМА 6.2. Масові свята Європи та США у XVIII – початку XX століття

Анотація до лекції 6.2. № 1

Тема: Свята на честь великої французької революції 1789–1794 років

Велика французька революція 1789–1794 років як перший поштовх до створення масових політичних свят нового типу. Доповідь Робесп'єра на засіданні Конвенту 7 травня 1794 року «Про ставлення релігійних і моральних ідей до республіканських принципів і Про національні свята» – кульмінація у вирішенні питання організації масових свят.

Народні свята на честь революції як складова державної політики, що послідовно проводилась Конвентом.

План

1. Свята на честь Великої французької революції 1789–1794 років.
2. Специфіка «Декадних свят».
3. Жанри «Декадних свят».

Анотація до лекції 6.2. № 2

Тема: Вплив французьких просвітників на формування свят на честь Великої французької революції 1789–1794 років

Вплив ідей Жана-Жака Руссо та Дені Дідро на формування «Декадних свят».

Роль Луї Давида як художника, сценариста та режисера-постановника в організації свят Республіканської Єдності, Федерації, Вищої Істоти, Розуму тощо. Особливості «Плану Давида» та «Деталей церемоній і порядку, якого слід дотримуватись на святі». Участь французької композиторської, художньої та поетичної шкіл в організації масових свят на честь завоювань революції. А. Гретрі про необхідність масштабних узагальнень, створення символіки та атрибутів народних революційних свят. Активізація учасників свят шляхом спільного виконання гімнів і пісень. Залучення воєнної техніки в проведенні «Декадних свят».

План

1. Просвітницькі ідеї в контексті свят на честь свят Великої французької революції 1789–1794 років.
2. Творчий вклад Л. Давида в організацію масових свят.
3. «План» Давида і його особливості.

Практичне заняття до теми 6.2. № 17

Тема: Політичні свята Європи та США XIX – початку XX століття

Заняття

Мета: Розкрити суть організації перших політичних свят у США та країнах Західної Європи. З'ясувати, як відбувалося встановлення в 1889 році Установчим конгресом II Інтернаціоналу Дня святкування міжнародної солідарності. Показати «мирний шлях» західноєвропейських політичних демонстрацій. Розкрити суть висловлень Ромена Ролана про політичні маніфестації 1896–1898 років у Брюсселі, Генті, Шарлеруа. Навчити здобувачів застосовувати виявлені й самостійно осмислені знання на практиці.

Практичне завдання.

1. Встановити специфіку перших політичних свят у США та країнах Західної Європи.
2. З'ясувати роль Всесвітнього конгресу прихильників миру в розвитку політичних свят Європи і США XIX – початку XX століття.
3. Розкрити сутність терміну «маніфестація» та з'ясувати її форми організації та проведення.
4. Результати практичного завдання семінарського заняття оформити у вигляді есе на тему: «Мітинг як форма політичного видовища».
5. Практичне завдання виконується індивідуально кожним здобувачем.

Практичне заняття до теми 6.2. № 18
Тема: Свята в Україні XIX – початку XX століття

Заняття

Мета: Розкрити основні форми проведення політичних свят в Україні: маніфестації, мітинги демонстрації. Показати особливості влаштування та проведення перших політичних свят у Києві 1894 року. З'ясувати специфіку організації політичних демонстрацій, мітингів у Харкові 1900 року. Навчити здобувачів застосовувати виявлені й самостійно осмислені знання на практиці.

Практичне завдання:

1. Виокремити елементи народного мистецтва в політичних видовищах і святах України.
2. З'ясувати роль пісні у структурі політичного свята.
3. Схарактеризувати специфіку театралізації в політичних видовищах і святах.
4. Показати роль і місце символіки в організації політичних видовищ і свят.
5. Результати практичного завдання семінарського заняття оформити у вигляді есе на тему: «Роль професійного театру в політичних видовищах і святах».
6. Практичне завдання семінарського заняття виконується індивідуально кожним здобувачем.

Завдання для самостійної роботи до теми 6.2.

Практичні завдання

Опрацювавши лекційний матеріал і запропоновану літературу, підготувати доповідь на тему: «Визначні французькі поети й композитори та їх роль в організації театралізованих форм дозвілля періоду Великої французької революції».

Література: 111, 116, 117, 126.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 6

Здобувачі пишуть модульну контрольну роботу на такі теми:

Варіант 1. «Венеціанський карнавал. Від витоків до сьогодення».

Варіант 2. «Іспанська корида. Трансформація у часі».

Варіант 3. «Роль Києво-Могилянської академії у святотворенні».

Варіант 4. «Театралізовані військові паради в контексті масових політичних дійств на честь Великої французької революції».

МОДУЛЬ 7. ВИДОВИЩА ТА МАСОВІ СВЯТА В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

ТЕМА 7.1. Формування вітчизняних свят у першій половині ХХ століття

Анотація до лекції 7.1. № 1

Тема: Вітчизняні свята у 20-х роках ХХ століття

Чіткий політичний зміст і високий громадянський пафос масових свят 20-х років в Україні. Утвердження головних принципів масових політичних свят 20-х років, взаємодія професійної та самодіяльної творчості. Основні напрями розвитку масового свята в Україні: святкове оформлення побуту, що йде від мас; нові форми масових видовищ; новітні форми професійного мистецтва, пов'язані з обслуговуванням свят художнім виробництвом.

План

1. Провідні форми масових свят 20-х років ХХ ст. в Україні.
2. Художні принципи інсценізацій.
3. Професійний театр в системі культурно-мистецького виробництва.
4. Провідні режисери і актори в масових театралізованих постановках просто неба.

Анотація до лекції 7.1 № 2

Тема: Особливості розвитку масових свят в Україні у 20-х роках ХХ століття

Специфіка формування та розвитку масових свят в Україні. Святкування Днів культури, здійснення масових інсценізацій у Києві, Харкові, Одесі, Катеринославі, Полтаві, Олександрії та ін. Існування в масових святах 20-х років ХХ століття двох взаємодоповнюючих ліній.

План

1. Формування і розвиток нових традицій масових свят в Україні у 20-х рр. ХХ ст.
2. Монументальність, масштабність, специфічна символіка, пафос масових свят в Україні у 20-х рр. ХХ ст.
3. Діяльність театру «Народної комедії».

Практичне заняття до теми 7.1. № 19

Тема: Регламентція святкового життя в Україні у 30-х роках ХХ ст.

Заняття

Мета: Розкрити суть розвитку України свят у 30-х роках ХХ століття, пов'язаних з виробничою діяльністю, успіхами в праці, урочистостей на честь випуску першої продукції. Показати зародження відповідного церемоніалу, символіки, атрибути якої поступово вдосконалюються, входять у побут населення України і стають традиційними. Розтлумачити суть змагальної культури у святах 30-х років ХХ століття. Навчити розуміти основні риси

виробничої святковості: масовість, колективізм. Навчити здобувачів застосовувати виявлені й самостійно осмислені знання на практиці.

Практичне завдання.

1. Виявити характерні ознаки вітчизняних масових свят 30-х років ХХ століття.
2. Схарактеризувати трудові свята в Україні 30-х років ХХ століття.
3. З'ясувати, в чому виявилась недооцінка художнього компонента в організації та проведенні вітчизняних масових свят 30-х років ХХ століття.
4. Результати практичного завдання оформити у вигляді доповіді на тему: «Створення в Україні парків культури і відпочинку, їхня роль у розвитку масових свят 30-х років ХХ століття».
5. Практичне завдання виконується індивідуально кожним здобувачем.

Практичне заняття до теми 7.1. № 20
Тема: Масові свята в Україні 1940-х років

Заняття

Мета: показати відображення теми народного подвигу та мужності у Другій Світовій війні в масових святах України 40-х рр. ХХ століття. Розкрити сутність мітингу-концерту, мітингу-реквієму в структурі масового свята в Україні 1940-х років. Показати розвиток всесвітніх мистецьких фестивалів і розкрити участь у них українських митців. Навчити здобувачів застосовувати виявлені й самостійно осмислені знання на практиці.

Практичне завдання.

1. З'ясувати, яким чином і з якою метою було організовано у 1947 році перший Всесвітній фестиваль молоді та студентів у Празі.
2. Показати участь у першому Всесвітньому фестивалі молоді та студентів у Празі українських професійних і самодіяльних колективів.
3. Обґрунтувати роль маніфестації, театралізованих вистав, мітингів-реквіємів у структурі міжнародних фестивалів.
4. Результати практичного завдання семінарського заняття оформити у вигляді доповіді на тему: «Театралізовані військові паради в Україні 1940-х років».
5. Практичне завдання виконується індивідуально кожним здобувачем.

Завдання для самостійної роботи до теми 7.1.

Практичні завдання

Опрацювавши лекційний матеріал і запропоновану літературу, підготувати доповідь на тему: «Розвиток самодіяльної культури в Україні в 1930-х роках».

Література: 111, 113, 115, 132, 139.

ТЕМА 7.2. Розвиток свят в Україні та світі у другій половині ХХ – початку ХХІ століття

Анотація до лекції 7.2. № 1

Тема: Вітчизняні свята у 50–60-х роках ХХ століття

Театралізовані видовища на стадіонах у 1950-х роках: політичні вистави-мітинги, свята балетного мистецтва, масові гімнастичні виступи, циркові вистави тощо. Святкування ювілейних дат республік радянської країни як особлива риса святкової культури 50–60-х років ХХ ст. Використання засобів кіно в концертах-спектаклях як засобу емоційного впливу на глядача – характерна риса свят зазначеного періоду; 1960-ті роки – час зародження Всесоюзних фестивалів театралізованих свят і участь в них українських митців. Свята пісні, музики, танцю, свята-карнавали, свята на честь праці в структурі фестивалів. Зародження жанру дитячого театралізованого концерту у 1960-х роках.

План

1. Роль всесвітніх фестивалів молоді і студентів у розвитку масових свят в Україні 50–60-х років ХХ століття.
2. Театралізація свят як основна тенденція масових свят в Україні 1950–1960-х років.
3. Активізація аудиторії як провідна тенденція масових свят в Україні 1950–1960-х років.

Анотація до теми 7.2. № 2

Тема: Свята в Україні останньої чверті ХХ – початку ХХІ століття

Специфіка театралізованого концерту як провідного жанру масового свята і видовища в Україні 70–90-х років ХХ століття. Застосування аудіовізуальних засобів кіно в концертах і спектаклях як засобу емоційного впливу на глядача як характерна риса вітчизняних свят. Способи пропагування воєнними ансамблями пісні й танцю патріотичної теми в театралізованих концертах, театралізованих видовищах. Створення нового святкового календаря за часів Незалежності й організація масових свят і видовищ у сучасній Україні.

План

1. Театралізований концерт – провідний жанр масового свята в Україні 70–90-х років ХХ століття.
2. Використання аудіовізуальних засобів кіно в концертах-спектаклях як засобу емоційного впливу на глядача як характерна риса вітчизняних свят.
3. Пропагування воєнними ансамблями пісні й танцю патріотичної теми в театралізованому концерті.
4. Новий святковий календар доби Незалежності й організація свят в Україні.

Практичне заняття до теми 7.2. № 21
Тема: Традиційні свята в країнах Європи

Заняття

Мета: ознайомити здобувачів з традиціями святкування Різдва в країнах Східної та Західної Європи, пов'язаних з обрядовою трапезою, обходом будинків з привітаннями, процесіями ряджених тощо. Розкрити особливості проведення календарно-побутових свят східноєвропейськими державами. Показати зародження та розвиток європейських пісенних свят. Навчити студентів застосовувати виявлені й самостійно осмислені знання на практиці.

Практичне завдання.

1. З'ясувати особливості влаштування свят пісні в Австрії, Німеччині, Швейцарії.
2. Виявити, що соціальна діяльність є основою свят співу в країнах Балтії.
3. Окреслити традиційні форми й організаційні засади проведення календарних свят у країнах Скандинавії.
4. Результати практичного завдання семінарського заняття оформити у вигляді доповідей на теми (за вибором здобувачів): «Масовий характер і особлива урочистість свята моря, традиційних календарних свят Прибалтійських держав (ліго, іонінес, кучос тощо)»; «Свято святої Бригітти».
5. Практичне завдання виконується індивідуально кожним здобувачем.

Практичне заняття до теми 7.2. № 22
Тема: Традиційні свята народів світу

Заняття

Мета: показати відродження традиційних мусульманських свят у країнах Середньої Азії. З'ясувати сутність народних гулянь і розваг на руза-хайт і курбан-хайт. Схарактеризувати весняне свято землеробів – навруз-байрам як ознаменування нового року, початку польових робіт. Розкрити суть традиційних календарних свят народів Кавказу, тюркських народів, народів Центральної та Південної Америки, народів Африки, Індії. Навчити студентів застосовувати виявлені й самостійно осмислені знання на практиці.

Практичне завдання:

1. З'ясувати характерні риси традиційних мусульманських свят і організацію святкових гулянь біля священних місць або мазарів; обов'язкове влаштування у святкові дні базару, де відбувалась торгівля й змагалися поети, музиканти, співаки, танцюристи, борці, канатохідці тощо; обов'язкове приготування традиційних страв, відвідання гостей і очікування їх).
2. Визначити універсальний характер свят тюркських народів: сабантуй, карга-туй, казомесе.
3. Схарактеризувати бразильський карнавал як синтез язичницьких і християнських традицій.
4. Розкрити суть свят народів Африки як засіб зміцнення родоплемінних зв'язків.
5. Охарактеризувати ритуально-обрядову культуру свят народів Індії.

6. Результати практичного завдання семінарського заняття оформити у вигляді доповідей на тему: «Традиційні календарні свята народів Кавказу: цукер сувар (свято квітів), кару (свято черешні), яран сувар (свято весни)».

7. Практичне завдання семінарського заняття виконується індивідуально кожним здобувачем.

Завдання для самостійної роботи до теми 7.2.

Практичні завдання

Опрацювати лекційний матеріал і зазначену викладачем літературу, підготувати реферат на тему: «Використання засобів кіно в театралізованому концерті. Надбання та прорахунки».

Література: 124, 125, 132, 138, 139.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 7

Студенти пишуть модульну контрольну роботу на такі теми:

Варіант 1. День прапора в Україні.

Варіант 2. Свято конституції в Україні.

Варіант 3. Свято до Дня Незалежності в Україні.

Варіант 4. Свято козацтва в Україні.

4. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

(за формами контролю)

Розподіл балів за 5 семестр

№ з/п	Назви виду роботи, способи набуття знань	Бали за 1 заняття	Бали за всі заняття (максимальні)	Бали за всі заняття (максимальні)	Бали за всі заняття (максимальні)	Бали за всі заняття (максимальні)
			1 модуль	2 модуль	3 модуль	4 модуль
1	Відвідування лекцій, участь в аудиторній роботі	1	3 x 1 = 3	4 x 1 = 4	4 x 1 = 4	3 x 1 = 3
2	Практичні заняття	2	4 x 2 = 8	3 x 2 = 6	2 x 2 = 4	5 x 2 = 10
3	Модульна контрольна робота	4	1 x 4 = 4	1 x 4 = 4	1 x 4 = 4	1 x 4 = 4
4	Самостійна робота	1	3 x 1 = 3	4 x 1 = 4	4 x 1 = 4	3 x 1 = 3
	Усього за модуль		18	18	16	20
	Екзамен : 28 балів					
	Усього за семестр : 18+18+16+20+28 = 100 балів					

Розподіл балів за 6 семестр

№ з/п	Назви виду роботи, способи набуття знань	Бали за 1 заняття	Бали за всі заняття максимальні	Бали за всі заняття максимальні	Бали за всі заняття максимальні
			5-й модуль	6-й модуль	7-й модуль
1	Відвідування лекцій, участь в аудиторній роботі	1	3 x 1 = 3	3 x 1 = 3	4 x 1 = 4
2	Практичні заняття	4	4 x 4 = 16	4 x 4 = 16	3 x 4 = 12
3	Модульна контрольна робота	5	1 x 5 = 5	1 x 5 = 5	1 x 5 = 5
4	Самостійна робота	1	3 x 1 = 3	3 x 1 = 3	4 x 1 = 4
	Усього за модуль		27	27	25
	Екзамен: 21 бал				
	Разом з дисципліни: 27+27+25+21 = 100 балів				

5. ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ «Режисура вуличних видовищ»

1. Що таке творчий монтаж для режисера?
2. Які ви знаєте основні елементи композиції?
3. Які ви знаєте додаткові елементи композиції?
4. Які ви знаєте основні функції режисерського монтажу?
5. Які ви знаєте основні види творчого монтажу?
6. Яку роль виконують глядачі у виставах та масових святах?
7. Для чого потрібні основні засоби активізації глядачів під час заходів?
8. Що дає пряме звернення артистів до аудиторії в розважальній програмі?
9. Що таке удавана активізація в режисурі?
10. Що таке фізична активізація в режисурі?
11. Що таке вербальна активізація?
12. Які функції виконує гра в режисурі масово-розважальних програм і свят?
13. Що таке повна дійова активізація?
14. Що означає сценарно-режисерська театралізація?
15. Що таке театралізація компільованого (комбінованого) виду?
16. Що таке театралізація оригінального (створеного) виду?
17. Що таке театралізація змішаного виду?
18. Розкажіть про перший етап підготовки – етап планування заходу.
19. Що означає другий етап підготовки заходу – етап складання, обговорення і затвердження програми?
20. Що таке третій етап підготовки програми – етап здійснення репетиційної діяльності?
21. Розкажіть про четвертий етап – безпосереднє проведення вистави чи масово-розважальної програми.
22. Що дає п'ятий етап – етап підбиття підсумків програми?
23. Що таке «конфлікт» у режисурі, і які бувають конфлікти?
24. Які основні шляхи вирішення конфлікту ви знаєте?

25. Що ви знаєте про творчість сучасних українських режисерів масово-розважальних і шоу-програм, наведіть приклади.

«Режисура циркових програм»

1. Назвіть джерела формування циркових номерів.
2. Що таке форганг, уніформа, шпрыхталмейстер ?
3. Що таке Реприза, дріт, еквілібристика, перш, бамбук?
4. Що таке кор-де-парель, кор-де-волан, допель-трапе, повітряна рамка?
5. Поняття про вольтижировку, ікарійські ігри?
6. Що таке Антипод?
7. Що називається трінкою, шамбарьєром, стеком?
8. Хто такі гротеск-наїзниця, парфорс-наїзники, жокеї, Джигіти?
9. Поняття про моноцикл, лопінг, штамберт, штейн-трапе?
10. Поняття про кабріоль, різенвелль, копфштейн, престіджітація, комплімент.
11. Що таке цирковий манеж? Розміри.
12. Що таке півсфера манежу?
13. Сцена півсфери. Її функції.
14. Сутність хрестоподібної і діагональної побудови номерів? Причини, що впливають.
15. Що є основною, дієвою складовою побудови будь-якого манежного образу?
16. У чому діалектика циркового трюку?
17. Чим є трюк для циркового артиста?
18. Характеристика пропонованих обставин цирку.
19. Надайте стислу характеристику цирковим рисам, що становлять його специфіку.
20. Що таке цирковий ексцентризм?
21. Що таке цирковий алогізм?
22. В чому специфіка циркової дії?
23. Види театралізації?
24. Етапи театралізації цирку?
25. Особливості циркового партнерства.

«Видовища та масові свята»

1. Масове свято як особливий тип соціально-культурної діяльності людей.
2. Втілення ідеалу фізичної та духовної гармонії у давньогрецьких святах.
3. Видовища Давнього Риму як відображення державної політики імперії.
4. Роль свята «Сатурналії» в ослабленні соціального напруження й об'єднанні антагоністичних груп.
5. Сміхове начало західноєвропейського народного свята в епоху феодалізму.
6. Особливості офіційних свят доби феодалізму в країнах Західної Європи.
7. Специфіка й особливе призначення обрядів і ритуалів у масовому святі середньовічного європейського міста.
8. Формування культури цехових і міських свят в Україні XIV–XVII ст..

9. Місце народних традицій і фольклору в театралізованих обрядових дійствах «Коза», «Меланка», «Вертеп».
10. Веснянки як формотворчі елементи народних свят календарного циклу.
11. Синтез язичницьких і християнських традицій – специфічна ознака Великодніх та Зелених свят.
12. Активізація учасників театралізованого дійства на святі Івана Купала.
13. Особливості «Декадних свят» на честь Великої французької буржуазної революції 1789–1794.
14. Перші пролетарські свята як вияв міжнародної солідарності трудящих.
15. Основні напрями розвитку масових свят у 20-х роках ХХ століття.
16. Відображення суперечностей часу в масових святах 30-х років ХХ століття.
17. Воєнна тема в масових святах 40-х років ХХ століття.
18. Роль Всесвітніх фестивалів молоді та студентів у розвитку масових свят 50-х років ХХ століття.
19. Жанрово-стилістичне розмаїття масових свят 60–70-х років ХХ століття.
20. Специфіка традиційних мусульманських свят у країнах Середньої Азії: руза-хайт, курбан-хайт, навруз-хайт.
21. Особливості масових свят народів Прибалтики (свято пісні, традиційні календарні свята: ліго, іонінес, кучос).
22. Роль парків культури і відпочинку в проведенні масових свят.
23. Особливості фізкультурних свят у 30-х роках ХХ ст.
24. Цикл осінніх слов'янських свят (Обжинки, Покрова).
25. М.Бахтін про подвійний характер свят доби феодалізму.
26. Венеціанський карнавал. Від витоків до сьогодення.
27. Містерія як жанр театралізованого дійства у Середні віки.
28. Вплив ідей Ж.-Ж.Руссо та Д. Дідро на формування масових свят на честь французької революції 1789–1794 років.
29. Театралізований концерт – провідний жанр масового свята 60–80-х років ХХ століття.
30. Особливості перших пролетарських свят в Україні.
31. «Червоний календар» як підґрунтя формування революційних свят 20-х років ХХ століття.
32. Естетична своєрідність свят народів Кавказу.
33. Традиційні форми свят народів Скандинавії.
34. Специфіка прадавніх свят східних слов'ян.
35. Луї Давид – сценарист, художник, режисер-постановник революційних свят.
36. Іспанська корида. Сталість традицій.
37. Особливості святкування Різдва в країнах Західної Європи.
38. Міф – основа давньогрецького свята.
39. Бразильський карнавал. Трансформація в часі.
40. Рицарські турніри як складові масового середньовічного свята.
41. Масові інсценізації 20-х років ХХ століття. Надбання й прорахунки.

42. К. Марджанов, М. Петров, С. Радлов – видатні постаті в історії режисури масових свят.
43. Декади і дні національного мистецтва в структурі масових свят 50–60-х років ХХ століття.
44. О. Я. Алексєєв-Яковлєв – режисер-постановник народних свят кінця ХІХ – початку ХХ століття.
45. Масові свята в Україні на сучасному етапі.
46. Універсальний характер свята Цагалган.
47. Морально-естетичні засади свята Сабантуй.
48. Особливості свят цукер сувар, кару, яран сувар.
49. Специфіка фінського свята святої Бригітти.

ВИМОГИ ДЛЯ ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ

Практичні заняття повинні чергуватися з теоретичною підготовкою. Саме на практичних заняттях здобувач демонструє рівень своєї підготовки. Якщо практичне заняття не ситуативне, а заплановане навчальною програмою, то студенти показують підготовлені дома презентації, доповіді, етюди, мізансцени, власні докази, факти, матеріали щодо режисерської підготовки. За результатами практичної роботи викладач може зрозуміти рівень кожного здобувача не тільки по засвоєнню теоретичного матеріалу та практичної демонстрації вправ, навичок, умінь, а також і рівню самостійної підготовки та кількості опрацьованої літератури та його розуміння професії режисури плюс чітке формулювання думок з доказовою базою. Практичні заняття постійно підштовхують студента на пошук і творчу діяльність.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧА

Відповідь здобувача оцінюється на:

- **Оцінку А (90-100)** – якщо повно та глибоко, розгорнуто, правильно та обґрунтовано викладено матеріал:
 - здобувач виявляє глибокі знання усієї програми навчальної дисципліни;
 - відображає чітко знання термінів, правильно формулює відповідь, робить власні висновки та узагальнення;
 - застосовує теоретичні знання на практиці, робить власні висновки та узагальнення;
 - володіє навичками продюсування сценічних постановок;
 - розуміє можливості сучасних наукових методів та володіє цими методами на рівні, необхідному для вирішення практичних завдань, що постають при виконанні професійних обов'язків.
- **Оцінку В (82-89)** – якщо правильно та обґрунтовано викладено матеріал:
 - здобувач виявляє знання усієї програми навчальної дисципліни;
 - відображає чітко знання термінів, правильно формулює відповідь, робить певні узагальнення;
 - але відповідь не містить усіх необхідних відомостей про предмет запитання;

- наявні незначні неточності у виконанні практичних завдань.
- **Оцінку С (74-81)** – якщо правильно викладено матеріал:
 - відображає знання термінів, логічно формулює відповідь, але наявні незначні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, нечіткі їхні характеристики;
 - наявні неточності у виконанні практичних завдань.
- **Оцінку D (64-73)** – якщо відповідь здобувача є поверхневою, недостатньо аргументованою:
 - є неповною, не містить усіх необхідних відомостей про предмет запитання;
 - є не зовсім правильною: наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, нечіткі їх характеристики;
 - свідчить про наявність прогалин у знаннях, зокрема не засвідчує повною мірою знання основних понять, концепцій, категорій;
 - не містить посилань на літературу;
 - викладена з порушенням логіки подання матеріалу.
 - містить багато граматичних, грубих стилістичних помилок і виправлень;
- **Оцінку E (60-63)** – якщо відповідь здобувача є поверхневою:
 - свідчить про наявність прогалин у знаннях, зокрема не засвідчує повною мірою знання основних понять, концепцій, категорій;
 - викладена з порушенням логіки подання матеріалу.
- **Оцінку FX (35-59)** – якщо здобувач не відповів на поставлене питання або відповідь є неправильною:
 - не розкриває сутності питання, або ж допущено грубі змістовні помилки, які свідчать про відсутність відповідних знань у здобувача чи їх безсистемність та поверховість;
 - не знає основних положень навчальної дисципліни та принципів аналізу ситуацій; не вміє сформулювати власну думку та викласти її.
- **Оцінку F (1-34)** – якщо здобувач не відвідував заняття, не відпрацював їх, не проявляв бажання пізнавати навчальну дисципліну.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену/заліку, курсового проєкту (роботи), практики
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Добре
74–81	C	
64–73	D	
60–63	E	Задовільно
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Публікації науково-педагогічного працівника за темою навчальної дисципліни (Матушенко В.Б.) :

1. Матушенко В.Б. Загальна методика підготовки концертів і масових свят // Вісник НАКККіМ: наук. журнал. Київ : Міленіум, 2012. № 4. С. 98-100.
2. Матушенко В.Б. Роль громадської організації – «Клубу Київських Ведучих» в розвитку діяльності продюсера // Збірник наукових праць. Київ : НАКККіМ, 2013. С. 167-171.
3. Матушенко В.Б. Засоби активізації глядачів при проведенні масово-розважальних програм // Збірка наукових праць. Київ : НАКККіМ, 2014. С. 215-216.
4. Матушенко В.Б. Дипломна робота для студентів – спеціалістів НАКККіМ (для студентів спеціальності 7.020201 «Театральне мистецтво» спеціалізації «Режисер театралізованих вистав та масових свят»). Київ : НАКККіМ, 2014. 36 с.
5. Матушенко В.Б. Основні особливості естрадного мистецтва // Збірник наук. праць. Київ : НАКККіМ, 2016. С. 25-28.
6. Матушенко В.Б. Історія виникнення мистецтва ведучого // Збірка наук. праць. Київ : НАКККіМ, 2017. С. 123-126.
7. Матушенко В.Б. Концертний номер як провідний компонент естрадного мистецтва // Культура як основа формування української державності: історія, досвід, перспективи: збірник матеріалів II та III Міжнар. науково-прак. конф., м. Київ, 22 серпня 2017р., 21 серпня 2018р. / Упор., наук. ред.: С.Садовенко; Переяслав-Хмельницький: ФОП Я.М.Домбровська, 2018. С. 227-237.
8. Матушенко В.Б. Завдання та особливості сучасного естрадного мистецтва // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури: наук. журнал № 40. Київ : НАКККіМ, 2018. С. 170–178.
9. Матушенко В.Б. Історія виникнення та джерельна база естрадного мистецтва / Збірник наукових праць/упор. С.Садовенко. Київ: НАКККіМ. 2020. С. 117-121.
10. Матушенко В.Б. Режисура масово-розважальних програм / програма підвищення кваліфікації працівників галузі культури / розроб. В.Б.Матушенко. Київ : НАКККіМ, 2021. 24 с.
11. Матушенко В.Б. Режисура : методичні рекомендації до підготовки курсової роботи для здобувачів освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 026 «Сценічне мистецтво»/розроб. В.Б.Матушенко. Київ. 2021. 20 с.
12. Матушенко В.Б. Конференс та його структура // Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі ХХІ століття: досягнення, інновації, перспективи. Збірник наукових праць / упор. С.Садовенко. Київ : НАКККіМ, 2022. С.112- 117.
13. Матушенко В.Б. Відмінності традиційного та сучасного сватання // Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі ХХІ століття:

досягнення, інновації, перспективи. Збірник наукових праць / Упор., наук. ред., відп. за вип.: С. Садовенко. Київ : НАКККіМ, 2022. С. 233-243.

14. Матушенко В.Б. Положення про творчий проект здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти НАКККіМ галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 026 «Сценічне мистецтво» спеціалізації «Режисер театралізованих видовищ та свят», затверджене Рішенням Вченої Ради НАКККіМ 22.02.2022 р., Протокол №7 та введено в дію наказом ректора НАКККіМ від 24.02.2022 р. № 15-о.

Публікації науково-педагогічного працівника за темою навчальної дисципліни (Погребняк Г.П.)

15. Погребняк Г.П. Зображальна культура авторського фільму // Сучасні дослідження в галузі культури і мистецтва: збірник матеріалів міжнародної науково-теоретичної конференції, 25.04.2016. Київ: КНУТКіТ імені І.К.Карпенка-Карого. С. 57–61.
16. Погребняк Г.П. Творчість режисера-автора на перехресті сценічного та екранного простору // Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір : матеріали III міжнар. наук. конф. молодих вчених, аспірантів та магістрів, 5–6 груд. 2019 р. М-во культ. України; Нац. акад. кер. кадрів культ. і мистец. Київ: НАКККіМ, 2019. С. 91–92.
17. Погребняк Г.П. Відображення картини світу як проблема авторства / Матеріали VI круглого столу «Теорія і практика екранних мистецтв», 6 січня 2021р, м. Київ/ Упорядники: О. В. Безручко, С. В. Железняк. Київ : Видав. центр КНУКіМ, 2021. С. 27–30.
18. Погребняк Г. П. Ідеал людини в інтерпретації режисера-автора // Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір: матеріали IV міжн. наук. конф. молодих вчених, аспірантів та магістрантів, м. Київ, 4–5 листопада 2021 р. Київ: НАКККіМ, 2021. С. 106–107.

Основна література:

19. Арто А. Театр і його двійник /пер. з англ. Р. Осадчук. Київ: Видавництво Жупанського. 2021. 280 с.
20. Бобошко Ю.М. Режисер Лесь Курбас. Київ: Мистецтво, 1987. 197 с.
21. Бобошко Ю.М. Гнат Юра. Київ : Мистецтво, 1980. 261 с.
22. Брехт Б. Про мистецтво театру: Збірник. Київ: Мистецтво, 1977. 514 с.
23. Брук П. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. 134 с.
24. Веселовська Г. І. Сучасне театральне мистецтво : навчальний посібник. Київ : НАКККіМ, 2014. 142 с.
25. Веселовська Г.І. Дванадцять вистав Лесея Курбаса: [навч. посіб.для вищ. навч. закл. культури і мистецтв]. – М-во культури і мистецтв України,

- Держ. центр театр. мистецтва ім. Л. Курбаса. Київ: ДЦТМ ім. Л. Курбаса, 2004. 238 с.
26. Вовкун В. В. Мистецтво режисури масових видовищ: підручник для здобувачів вищої освіти спеціальності 026 Сценічне мистецтво: друге видання з доповненнями. Київ : НАКККиМ, 2020. 364 с.
 27. Гротовський Є. Театр. Ритуал. Перформер. Львів: Літопис, 1999. 186 с.
 28. Гузик В.П., Кудрявцева Н.Б. Комплексний психофізичний тренінг: метод. посібник. Київ: ДАКККиМ, 2005.
 29. Горбов А.С. Режисура видовищно-театралізованих заходів: навчальний посібник. Фастів : Поліфаст, 2004. 230 с.
 30. Деркач С.М. Особливості режисури масових свят просто неба на сучасному етапі (80–90-ті роки): Автореф. дис. канд. мист.: 17.00.01/Київ. Держ. ун-т культури і мистецтв. Київ, 1998. 16 с.
 31. Зайцев В.П. Режисура естради та масових видовищ : підручник для вищих навчальних закладів. Київ : Дакор, 2003. 304 с.
 32. Корнієнко Н.М. Лесь Курбас: репетиція майбутнього. Київ : Либідь, 2007. 469 с.
 33. Кужельний О.П. Основи режисури театралізованих видовищ і свят. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів з Грифом МОН України. Київ : НАКККиМ, 2012. 130 с.
 34. Лесь Курбас. Спогади сучасників. Київ : Мистецтво. 1969. 124 с.
 35. Матушенко В.Б. Режисура масово-розважальних програм : навчально-методичний комплекс для студентів спеціальності «Театральне мистецтво» спеціалізації «Режисер театралізованих видовищ та шоу-програм». Київ : НАКККиМ. 2013. 60 с.
 36. Матушенко В.Б. Розвиток естрадного мистецтва : підручник. Київ : НАКККиМ, 2016. 200 с.
 37. Матушенко В.Б. Мистецтво режисури: робоча програма навчальної дисципліни. Київ: НАКККиМ. 2023. 48 с.
 38. Матушенко В.Б. Сучасна теорія і практика режисури : робоча програма навчальної дисципліни. Київ : НАКККиМ. 2023. 49 с.
 39. Митницький Е. Знати для чого живеш. Київ : Райдуга. 2011. 187 с.
 40. Неллі В.О. Про режисуру. Київ : Мистецтво. 1977. 251 с.
 41. Обертинська А.П., Голубцова Л.Ф. Основи режисури театралізованих масових вистав: навчальний посібник. Київ : ДАКККиМ, 2002. 87 с.
 42. Пацунов В.П. Станіславський у ХХ столітті: Культ? Міф? Чи реальність? Київ: Макрос, 2011. 216 с.
 43. Режисура українського театру. Традиції і сучасність. Київ : Наукова думка. 1990. 278 с.
 44. Саксаганський П. Думки про театр. Київ: Мистецтво, 1955. 234 с.
 45. Словник театрознавчих термінів і понять / укладачі Савченко І., Ліпницька І. Київ: Видавництво НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2021. 144 с.
 46. Станіславський Костянтин Сергійович // Шевченківська енциклопедія: Т. 5: Пе-С : у 6 т. / Гол. ред. М. Г. Жулинський. Київ : Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка, 2015. 934 с.

47. Станіславський К. Робота актора над собою. Ч. 1 та 2. Щоденник учня. – Київ: Мистецтво, 1953 р. – 344 с.
48. Танюк Л.С. Мар'ян Крушельницький: школа образного перетворення, заповідана Курбасом. – Київ: Либідь, 2007. – 358 с.
49. Френкель М.М. Сучасна сценографія. Київ : Мистецтво. 1980. 249 с.
50. Френкель М.М. Пластика сценічного простору. Київ : Мистецтво. 1987. 198 с.
51. Чайковський Д.І. Шляхи розвитку режисури як професії. Київ: ДУХ І ЛІТРА. 2016. 254 с.
52. Шарварко Б.Г. Режисура театралізованого масового дійства: Навчально-методичний посібник. – Київ : ДАКККіМ, 2004. – 124 с.

Допоміжна література:

53. Абрамян В.Ц. Театральна педагогіка. Київ: Лібра, 2016. 224 с.
54. Алексюк А. Загальні методи навчання. Київ: Мистецтво. 2019. 266 с.
55. Барба Е. Паперове каное / пер. з англ. М.Шкарабан. Львів: Літопис, 2001. 288 с.
56. Василько В.В. Микола Садовський та його театр. Київ : Мистецтво. 1962. 98 с.
57. Вороний М.К. Театр і драма: Зб. ст. Київ: Мистецтво, 1998. 408 с.
58. Данченко С.В. Бесіди про театр. Київ: Viva Vox, 1999. 217 с.
59. Зайцев В. П. Майстерність артиста і ведучого : навч. посібник. Київ: НАКККіМ, 2016. 234 с.
60. Зайцева І.Є. Деякі тенденції українського театрального мистецтва початку ХХІ століття. Мистецтвознавчі записки. Київ: Міленіум, 2017. № 32. С. 187–196.
61. Зайцева І.Є. Сучасний український театр: виклики часу. Культура і мистецтво: сучасний науковий вимір: Міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених, аспірантів та магістрів. Київ: НАКККіМ, 2019. С. 79–80.
62. Зайцева І.Є. До питання інтерпретації як складової сучасного театрального процесу /Зб. наукових праць Діяльність продюсера в культурно-мистецькому просторі ХХІ століття : творчі діалоги /Упор.,наук. ред., відп. за вип. : С.Садовенко. Київ : НАКККіМ, 2020. С.80–84.
63. Мар'яненко І.О. Сцена, актори, ролі. Київ : Мистецтво. 1964. 124 с.
64. Погребняк Г.П. Духовний світ режисера-автора. До питання підготовки режисерських кадрів // Особливості хореографа в сучасному соціокультурному просторі: Зб. матеріалів ІІ Всеукраїнської науково-творчої конференції, Київ, 19 травня 2014. Київ : НАКККіМ, 2014. С. 23-26.
65. Погребняк Г.П. Проблеми використання комунікативної методики в режисерській освіті. До питання виховання режисера-автора // Охорона культурної спадщини: аспекти соціокультурної взаємодії: матеріали науково-практичної конференції в Національній академії керівних кадрів культури і мистецтв 5-6 червня 2014 року. Київ: НАКККіМ. 2014. С.240-245.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

66. Конституція України: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
67. Закон України Про вищу освіту <http://fedmet.org/analytics/zakon-ukraini-pro-vishhu-osvitu/>

«РЕЖИСУРА ЦИРКОВИХ ВИДОВИЩ» :

Основна література:

68. Горбов А.С. Постановка видовищно-театралізованих заходів. Київ : Шк. світ, 2010. 128 с.
69. Горбов А.С. Пишемо сценарій: поради фахівця. Київ : Шк. світ, 2010. 112 с.
70. Веселовська Г.І. Театр Миколи Садовського. 1907–1920. Київ : Темпора. 2018. 412 с.
71. Вовкун В.В. Масова культура та режисура масових видовищ : монографія. Київ: НАКККіМ, 2013. 292 с.;
72. Вовкун В.В. Мистецтво режисури масових видовищ : підручник. Київ: НАКККіМ, 2015. 356 с.
73. Зайцев В. П. Режисура естради та масових видовищ : навчальний посібник. (2-е вид.). Київ: Дакор, 2006. 252 с.
74. Кужельний О.П. Основи режисури театралізованих видовищ і масових свят: навч. посібн. Київ: НАКККіМ. 2012. 140 с.
75. Копієвська О.Р. Культурні практики в дискурсі Cultural Studies. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. Київ : Міленіум, 2019. № 2. С. 49-53.
76. Бобошко Ю. М. Режисер Лесь Курбас / Бобошко Ю. М. Київ : Мистецтво, 1987. 197 с.
77. Брехт Б. Про мистецтво театру : збірка. Київ : Мистецтво, 1977. – С. 244.
78. Гротовський Е. Мистецтво як засіб сучасного пересування. URL: <http://libelli.ru/forarts/grotovsk.htm>
79. Крапівка М. В. Основи сценічного та екранного мистецтва. Тези лекцій. Мелітопол. держ. педагог. університет ім. Б. Хмельницького URL: <http://socgum.mdpu.org.ua/>
80. Крег Г. Про мистецтво театру / Гордон Крег ; пер. з англ. Київ : Мистецтво, 1974.
81. Курбас Лесь. Філософія театру / Упоряд. М. Лабінський. Київ : Вид-во Соломії Павличко, 2001. 917 с.
82. Лабінський М. Г. Лесь Курбас : спогади сучасників / за ред. В. С. Василька. Київ : Мистецтво, 1969. – 358 с.
83. Станіславський К. Робота актора над собою / Факсимільне видання. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2015. 671 с.
84. Чечель Н. Акторська школа Леся Курбаса і кіно. Київ : Мистецтво. 1998. 255 с. URL: http://www.ktm.ukma.kiev.ua/show_content.php?id=694

Допоміжна література

85. Коломієць Р.Г. Лесь Курбас. Харків, «Фоліо», 2018. 266 с.
86. Клековкін О.Ю. Античний театр: Навчальний посібник для вищих навчальних закладів мистецтв і культури. Видання друге, доповнене і перероблене / Науковий редактор Р. Я. Пилипчук. Київ: Міністерство культури і туризму України. Київський Національний університет театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого, видавництво «АртЕк», 2007. 320 с.
87. Клековкін О.Ю. Theatrica / Старовинний театр у Європі від початків до кінця XVIII століття: Лексикон / Науковий редактор Р. Я. Пилипчук. Київ: «АртЕк», 2009. 568 с.
88. Клековкін О.Ю. Theatrica / Практика сцени: Лексикон / Інститут проблем сучасного мистецтва Національної академії мистецтв України / Науковий редактор Р. Я. Пилипчук. Київ: «АртЕк», 2010. 448 с.
89. Клековкін О. Ю. Дискурс про театр: історіографічний словничок / Передм. А. О. Пучкова; ПСМ України НАМ України. Київ: Арт Економі, 2016. 136 с.
90. Клековкін О.Ю. Історіографія театру: Напрями. Школи. Методи. Постаті: Навчальний посібник / Київський національний університет театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого. Київ: АртЕк, 2017. 336 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

91. <https://www.culturepartnership.eu/ua/page/about>
93. https://nlu.org.ua/storage/files/Infocentr/Tematich_ogliadi/2014/such-ukr-rezhissura.Pdf
92. https://www.researchgate.net/publication/334344434_Vitoki_mistectva_rezisuri_Iz_prizabutih_robit_ukrainskih_teatroznaciv
93. https://allref.com.ua/uk/skachaty/pohodzhennya_ta_rozvitok_ukrainskogo_teatru
94. https://pidru4niki.com/86792/kulturologiya/teatr_zasib_rozvitku_tvorchoyi_individualnosti_maybutnih_uchiteliv_mistetskih_distsiplin
95. <https://mkip.gov.ua/> Міністерство культури та інформаційної політики України
96. <https://creativeeurope.in.ua/posts/cci-projects-economization>
97. <https://ukrlit.net/item/1665.html>
98. <https://ukrdramalib.com.ua/play/>
99. <https://nstdu.com.ua/> Національна спілка театральних діячів України
100. <https://www.ukrainiantheater.com/> Журнал «Український театр»
101. <https://newsproteatr.blogspot.com/>
102. <https://ktm.ukma.edu.ua/index.php/ktm>
103. <https://opentheatre.net/>
104. <https://dramaturg.org.ua/>
105. <http://teatre.com.ua/>

«ВИДОВИЩА ТА МАСОВІ СВЯТА» :

Основна література

106. Балущок В. Обряди ініціацій українців та давніх слов'ян. Львів-Нью-Йорк, 1999.
107. Білик І. Аксіоми недоведених традицій. Київ, 2006.
108. Богород А. Ідеологічна боротьба навколо писанки // Сварог. 1996. Вип.4.
109. Богород А. Піст оглашених // Сварог 1997. Вип.6.
110. Богород А. “Старий” Новий рік // Сварог. 1998. Вип.7.
111. Богород А. Календар в історії народів // Сварог. 1999. Вип.5.
112. Войнович В. Українська міфологія. Київ, 2003.
113. Войнович В. Міфи та легенди давньої України. Тернопіль, 2005.
114. Воропай О. Звичаї нашого народу: у 2-х томах. Київ, 1991.
115. Гаївки, веснянки, ігри та забави на Великодні свята – Записані на Галичині. Галич, 1992.
116. Гнатюк В. Нарис української міфології. Львів, 2007.
117. Донченко Н. Мистецтво гри. Київ : Мистецтво, 1999.
118. Етнографія України /за ред. Макарчика С. Львів, 2004.
119. Євнух В., Трощанський В. Етнонаціональна структура сучасного українського суспільства: деякі аспекти систематичного бачення її розвитку. Київ, 2008.
120. Історія української культури: в 5-ти т. Київ, 2001.
121. Климець Ю. Купальська обрядовість на Україні. Київ, 1990.
122. Клочек Г. Світ Велесової книги. Кіровоград, 2007.
123. Кожолянюк Г. Етнографія Буковини. Чернівці, 2001.
124. Курочкін О. Українські новорічні обряди: “Коза” і “Маланка”. Опішне, 1998.
125. Лановик М., Лановик З. Українська усна народна творчість. Київ, 2006.

Допоміжна література

126. Обертинська А. Історія масових свят. Київ : ДАКККіМ, 1999.
127. Орел Л. Україна в обрядах на межі тисячоліть. Київ, 2001.
128. Плачинда С. Лебедія. Київ, 2006.
129. Скуратівський В. Русалії. Київ, 1996.
130. Скуратівський В. Святвечір. Київ, 1999.
131. Словник античної міфології. Київ, 2000.
132. Сосенко К. Культурно-історична постать староукраїнських свят Різдва і Щедрого Вечора. Київ, 2004.
133. Стельмахович М. Народна педагогіка. Київ, 1985.
134. Стрижак О. Кельти і Україна // Наука і культура. Україна. Київ, 1998.
135. Шарварко Б. Режисура театралізованого масового дійства. Київ : ДАКККіМ, 2004.
136. Шаян В. Українська символіка. Канада, 2008.

137. Шилов Ю. Джерела Київ, 2003.

138. Шокало О. Свято весни. Великдень; свято літа, Маковія та ін.
//Українознавство. Київ, 1998.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

139. Міністерство культури та інформаційної політики України [сайт]. URL:
<https://mkip.gov.ua/>